

Ponedjeljak, 6. februar 2006.

Svedok Branko Kostić

Otvorena sednica

Optuženije pristupio Sudu

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da počnete.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson (Robinson). Želeo bih da pre nego što nastavim sa pitanjima samo da dam jedan dokument koji je u međuvremenu profesor Rakić uspeo da pribavi iz Beograda, to je "Službeni list SFRJ", ja bih molio da se stavi na grafoskop jedan primerak da može i svedok da ga pročita, a i ja. Naime, gospodin Bonomi (Bonomy) se interesovao za postojanje nekog dokumenta u vezi sa utvrđivanjem neposredne ratne opasnosti u SFRJ koji se odnosi na tu sednicu od 1. oktobra. Ja se nadam da je to sada na grafoskopu. Možemo li da vidimo to na grafoskopu?

SVEDOK KOSTIĆ - ODGOVOR: Sad imamo dosta nejasno, teško se čita.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali sa samog teksta možete da pročitate, ne morate sa grafoskopa. Da se poveća malo. Vrlo je, vrlo je kratko. Na mom primerku je prilično čitko. Je li možete vi da pročitate ili da ja pročitam?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mogu, mogu.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Na osnovu člana 316, stav 1 Ustava SFRJ i člana 6 Zakona o opštenarodnoj odbrani, Službeni list SFRJ, broj 21/82 i 35/91, Predsjedništvo Socijalističke Republike Jugoslavije je na sednici održanoj 1. oktobra 1991. godine, ocjenjujući aktuelni političko bezbjednosnu situaciju u zemlji ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sad ide ovaj tekst krupnim slovima, šta piše?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Utvdilo postojanje neposredne ratne opasnosti u SFRJ. Ovaj akt objaviti u 'Službenom listu SFRJ'", to je "Službeni list ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pročitajte do kraja odluku. U Službenom listu SFRJ i šta ima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Broj 190, 1. oktobra 1991. godine, Beograd, potpredsjednik doktor Branko Kostić, svojeručno.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je, dakle, 1. oktobar, ono o čemu ste svedočili i ovaj dokument je objavljen tada u "Službenom listu" gde je Predsedništvo utvdilo postojanje neposredne ratne opasnosti. Je li to taj dokument?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je taj dokument. Ja moram da kažem da nisam, jednostavno zaboravio sam da je on objavljen u "Službenom listu", ali smo se mi najviše sporili oko toga da li je to ocena ili neka posebna odluka i ja sam i tada bio i sada mislim da nije trebalo odluku posebnu donositi nego ocjenu o postojanju neposredne ratne opasnosti.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Dobro, to je jasno iz ovog dokumenta. Ja molim, gospodine Robinson, dokument je kratak, bez obzira što nije preveden, sad je preveden pošto ga je pročitao od prvog do poslednjeg slova da se on uvede u dokazne predmete.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, Tužilaštvo je takođe tražilo ovaj dokument i to je, u stvari, već uvršteno u spis. To je dokazni predmet 526, tabulator 28.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Dakle isti dokument.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Dakle, nema potrebe.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću morati da proverim da li je to isti dokument. Ne sećam se da je on ikad uvođen ovde. Profesore Kostiću ...

SUDIJA ROBINSON: To je ušlo u spis putem profesora Ivana Kristana, kaže sudija Kvon (Kwon).

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste prošli put završili radni dan objavštenjima o kakvim se otprma radilo o usvajanju Vensovog plana (Vance Plan). Da li ste vi lično učestvovali u ubeđivanju rukovodstva u Krajini da prihvati plan?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, učestvovao sam i to vrlo intenzivno, ne samo ja lično nego i kompletan sastav Predsjedništva SFRJ koji je zagovarao ovaj, jugoslovensku federalističku opciju. Mi smo imali u početku dva vrlo duga sastanka, po šest sati su trajali ti sastanci sa kompletnim rukovodstvom Republike Srpske Krajine i kada smo smatrali da smo pribavili njihovu saglasnost, tada se ispostavilo i pored obećanja gospodina Milana Babića da će prihvatiti Vensov plan uprkos svim rezervama koje ima i obećao da će dati i javno saopštenje preko sredstava javnog informisanja, to je ostalo, da kažem, samo na obećanju, gospodin Babić to nije uradio, a na Konferenciji o Jugoslaviji (International Conference on the Former Yugoslavia), 3. januara 1992. godine, predsjednik Skupštine Republike Srpske Krajine žestoko je napao Predsjedništvo SFRJ zbog Vensovog plana, optužujući nas da time izdajemo interese srpskog naroda u Krajini. Nakon toga smo mi imali jedan maratonski sastanak koji je sa prekidima trajao 40 sati, kazao sam da su na tom sastanku pored članova Predsjedništva SFRJ, učestvovali najodgovorniji predstavnici Srbije, Crne Gore, saveznih insitucija, dakle i Štaba Vrhovne komande i Skupštine savezne ovaj, predstavnici rukovodstva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini i ne samo Vlada Republike Srpske Krajine i ovaj, predsjednik Republike Srpske Krajine Milan Babić nego i ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, profesore, molim vas imajte na umu da treba da date kratke odgovore. Takođe dovoljno je da se odgovori samo na pitanje. Nema potrebe toliko da ulazite u detalje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ukratko, to je bilo rukovodstvo Krajine i rukovodstvo Jugoslavije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na tom sastanku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je taj sastanak koji je trajao 40 sati?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta je bila, šta je bila svrha tog sastanka?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, svrha tog sastanka je bila praktično, jer smo sa svima drugima postigli bili saglasnost da se gospodin Milan Babić ubjedi da prihvati taj Vensov plan, jer mi kao Predsjedništvo SFRJ nijesmo mogli obavjestiti ni gospodina Sajrusa Vensa (Cyrus Vance) ni generalnog sekretara Ujedinjenih nacija (United Nations) gospodina Butrosa Galija (Boutros Boutros-Ghali) o prihvatanju Vensovog plana dok ne dobijemo saglasnost i rukovodstva srpskog naroda u Krajini. I pošto nijesmo tu saglasnost dobiti i na tom sastanku od gospodina Babića, onda smo se dogovorili da se organizuje sastanak, zasjedanje Skupštine Republike Srpske Krajine u Glini.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da li je organizovano to zasedanje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

SUDIJA ROBINSON: Profesore, pitanje je bilo jednostavno. Koja je bila svrha sastanka. Samo odgovorite na pitanje. Već ste odgovorili. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, niste uspeli da ubedite Babića na tom sastanku i zakazana je sednica Skupštine u Glini?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste išli u Glinu na tu sednicu skupštine, da ili ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na čiju molbu ste išli u Glinu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na vašu ličnu molbu i to je jedino vaše lično obraćanje za taj period od godine dana koliko sam ja bio u Beogradu i to ste me telefonom zvali, zamolili ste me da ja prihvatim ...

SUDIJA ROBINSON: Odgovorili ste na pitanje. Idemo dalje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo kažite rezultat tog sastanka Skupštine na kome ste vi bili.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Skupština Republike Srpske Krajine je konačno potvrdila potpis gospodina Mileta Paspalja u Beogradu koji je kao predsjednik Skupštine, u odustvu predsjednika republike stavio na Vensov plan i tek nakon toga smo mi bili u situaciji da kao Predsjedništvo SFRJ obavjestimo generalnog sekretara Ujedinjenih nacija da je Vensov plan prihvaćen.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, a kako su vlasti u Hrvatskoj gledale na Vensov plan?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vlasti u Hrvatskoj su vrlo negativno gledale na Vensov plan i davale su vrlo jak otpor tome, jer je taj Vensov plan garantovao konačnu uspostavu primirija. A hrvatskim vlastima to nije odgovaralo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 64 nalazi se Vensov plan. Molim vas da ga nađete. Jeste li našli?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta predviđa tačka 1 Vensovog plana u pogledu ukupnog cilja mirovne misije i njenog trajanja? Pročitajte.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačka 1 kaže: "Mirovna operacija Ujedinjenih nacija u Jugoslaviji se predviđa kao privremen aranžman radi stvaranja uslova za mir i bezbjednost potrebnih radi postizanja sveobuhvatnog rješenja jugoslovenske krize. Ona ne bi trebalo da prejudicira ishod pregovor u tom pravcu".

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, kakav je odnos ovog cilja misije gde ste citirali stvaranje uslova za mir i bezbednost potrebnih radi postizanja sveobuhvatnog rešenja jugoslovenske krize, dakle kakav je odnos tog cilja misije sa ciljevima Predsedništva SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Potpuno korespondiraju, korespondiraju međusobno, jer mi nismo mogli nikako zaustaviti prekid vatre i kršenje primirija od strane paravojnih formacija Hrvatske prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji, pogotovo na područjima Republike Srpske Krajine.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je odnos tog cilja bio sa zalaganjima rukovodstva Srbije i mojim ličnim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, naša su zalaganja u tom pogledu bila istovetna.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio odnos rukovodstava secesionističkih republika prema postizanju sveobuhvatnog rešenja jugoslovenske krize koje se ovde pominje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, rukovodstvima posebno Hrvatske i Slovenije nije išlo u prilog niti su želeli jednostavno da se nađe sveobuhvatno rešenje za jugoslovensku političku krizu, posebno ne rukovodstvo Hrvatske, jer je rukovodstvo Hrvatske od strane pojedinih zemalja Evropske zajednice (European Community), a posebno Njemačke (Germany) bilo konstantno ohrabrivano u smislu pretnji koje su nama upućivane: "Ako ne prestanu ratni sukobi", ovaj, "priznaćemo samostalnost Hrvatske". A mi nismo jednostavno mogli, toliko je primirije kršeno od strane paravojnih formacija Hrvatske.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite samo kratko, šta su to, da citiram "zaštićena područja Ujedinjenih nacija" (UNPA, United Nations Protected Area)? Koje teritorije spadaju u ta područja?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Zaštićene teritorije Ujedinjenih nacija su podrazumevale područja sa većinskim srpskim stanovništvom na teritoriji Hrvatske ili sa velikim dijelom manjinskog srpskog stanovništva, gdje je zbog međunacionalnih sukoba već došlo do kriznih žarišta na tim područjima.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada kako se u tački 8 Vence-Ovenovog plana (Vance-Owen Plan) određuje koja područja treba da uđu u krug zaštićenih zona Ujedinjenih nacija. Šta piše u tački 8?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tački 8 piše "zaštićena područja će biti oni dijelovi Hrvatske gdje će, po mišljenju generalnog sekretara, biti potrebni specijalni aranžmani u toku jednog privremenog perioda radi održavanja trajnog primirja. To bi bile oblasti u kojima Srbi predstavljaju većini ili brojnu manjinu stanovništva i gdje su etniške zategnutosti dovele do oružanog sukoba u nedavnoj prošlosti. Kao što je već rečeno, specijalni aranžmani u tim područjima bi bile privremene prirode i ne bi prejudicirale ishod političkih pregovora o sveobuhvatnom riješenju jugoslovenske krize."

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Ja molim da se vidi nešto sa tehnikom o čemu se radi, jer se u ovaj šesti kanal ubacuju neki glasovi koji nešto komentarišu sasvim drugo.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se ovo šta je rekao gospodin Milošević provjeri. U redu, radi se na tome, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Sada vas molim da pročitate tačku 7 Vensovog plana.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačka 7 Vensovog plana glasi: "Oružane snage Ujedinjenih nacija i policijski nadzornici bi bili raspoređeni u raznim oblastima Hrvatske koja će se nazivati zaštićena područja Ujedinjenih nacija, ZPUN. Ta područja bi bila demilitarizovana. Sve oružane snage u njima bi morale ili da se povuku ili da se raspuste. Uloga trupa Ujedinjenih nacija je da obezbedi da ta područja ostanu demilitarizovana i da sva lica koja u njima žive budu zaštićena od straha od oružanih napada. Uloga policijskih nadzornika Ujedinjenih nacija je da osiguraju da mesne policijske snage obavljaju svoje dužnosti ne praveći razliku između nacionalnosti ili ne povređujući ničija ljudska prava. U mjeri u kojoj Ujedinjene nacije budu preuzele svoju odgovornost u ovim zaštićenim područjima Ujedinjenih nacija, sve snage Jugoslovenske narodne armije raspoređene po drugim mjestima u Hrvatskoj bile bi razmještene izvan te republike".

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dovoljno je, ne morate da čitate ovo humanitarno i tako dalje. Dakle, profesore Kostiću, ako su zaštićena područja Ujedinjenih nacija prema tački 8, zapravo područja gde žive Srbi, kako tumačiti rečenicu iz tačke 7 Vensovog plana koju ste sad pročitali i koja glasi: "Uloga trupa Ujedinjenih nacija je da obezbedi da ta područja ostanu demilitarizovana i da sva lica koja u njima žive budu zaštićena od straha od oružanog napada"? Koga je dakle trebalo da štite oružane snage Ujedinjenih nacija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mirovne snage Ujedinjenih nacija su trebale da pruže fizičku zaštitu srpskom stanovništvu na ovim područjima i mi smo upućujući zahtev kao Predsjedništvo SFRJ generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija i Savetu bezbjednosti (UN Security Council) i u tom pismu saopštili da je naša osnovna želja da se angažuju mirovne snage da one fizički zaštite srpski narod na teritorijama u Hrvatskoj što bi nama omogućilo da Jugoslovensku narodnu armiju onda povučemo sa tog područja. Drugim

riječima da mirovne snage Ujedinjenih nacija preuzmu onu ulogu koju je Jugoslovenska narodna armija do tada obavljala.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A o kakvom strahu od oružanih napada govori citirana rečenica?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, govori o strahu od napada hrvatskih paravojnih formacija o čemu smo dosad već u ovim prethodnim danima govorili.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li pre, da li je pre dolaska mirovnih snaga bilo takvih napada i ko ih je izveo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, bilo je mnogo takvih napada u pokušaju od strane hrvatskih paravojnih formacija, specijalnih jedinica policije i tako dalje da dođu na ova područja gde je već postojala vlast, gde su postojale policijske stanice samo što su u tim policijskim stanicama praktično odgovorna lica bila srpske nacionalnosti sa tih područja i, ovaj, pokušaj hrvatskih oružanih formacija da prodru na ta područja, da razoružaju te postojeće već u mirnodopskim uslovima policijske snage u kojima su praktično bili predstavnici tog lokalnog stanovništva i strah srpskog stanovništva od toga da mu se ne ponovi genocid iz Drugog svjetskog rata, doveli su praktično do prvih oružanih sukoba na teritoriji Republike Hrvatske, do pokušaja zaprečavanja putnih pravaca, sečenja stabala i tako dalje, otuda i taj naziv "balvan revolucija".

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo oružanih napada na ove zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija i stanovništva u njima nakon dolaska mirovnih snaga Ujedinjenih nacija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je više nepoštovanja Vensovog plana i više takvih oružanih napada, prepada, čak je u pojedinim zonama došlo do prodora ovih hrvatskih oružanih formacija iako je po Vensovom planu predviđeno bilo da ne samo u ovim zaštićenim područjima nego postojale su takozvane, ako se ne varam postojale su i takozvane žute zone koje su isto tako trebale da budu demilitarizovane u smislu da se hrvatske snage povuku u dubinu teritorije da ne bi ugrožavale ova područja.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A molim vas sada da ...

SUDIJA ROBINSON: Oprostite, profesore, da vidim da li sam ovo dobro razumeo. Vi kažete da su monitori Ujedinjenih nacija želeli da razoružaju lokalnu policiju u kojoj su bili lokalni Srbi i da je to dovelo do sukoba. Da li je vaše razumevanje Vens-Ovenovog plana takvo da je to takođe deo tog plana?

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodine Robinson, mora da je u pitanju greška u prevodu. Ja uopšte nisam pominjao monitore Ujedinjenih nacija, nego sam govorio da je takvih napada na srpsko stanovništvo koje je armija fizički štitila bilo od strane paravojnih formacija Hrvatske i policijskih snaga i specijalnih jedinica hrvatskih oružanih formacija, kada su one po nalogu hrvatskog vrhovništva pokušale prodrijeti na ova područja sa pretežno većinskim srpskim stanovništvom. Na tim područjima su postojale isto tako policijske stanice i u mirnodopskim uslovima u Hrvatskoj samo što je normalno u to doba u tim policijskim stanicama i u policijskom sastavu i na rukovodnim mjestima bili predstavnici lokalnog srpskog stanovništva. Ove specijalne snage koje je hrvatsko vrhovništvo slalo na ta područja i pokušalo da razoružaju policijske stanice i ovaj, predstavnike srpskog naroda tamo koji su obavljali dužnosi, dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Razumem, hvala. Stekao sam utisak da se tu radilo o monitorima Ujedinjenih nacija. Sad ste to objasnili, u redu. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, možda je došlo do zabune zato što je u citiranju tačke 7, u tački 7 se pominju monitori Ujedinjenih nacija. Tu ima rečenica koja kaže: "Uloga policijskih nadzornika Ujedinjenih nacija je da osiguraju da mesne policijske stanice obavljaju svoje dužnosti ne praveći razliku između nacionalnosti ili ne povređujući ničija ljudska prava". Dakle, monitoring Ujedinjenih nacija je bio nad pravilnim radom policije. Ne na bilo kakvom razoružavanju ili bilo šta drugo. Ta policija je trebalo da funkcioniše i to stoji u tački 7 pa je možda zbog toga došlo do konfuzije sa onim objašnjenjem profesora Kostića da su hrvatske paravojne snage upadale i pokušavale da razoružaju policiju koja je bila na tim prostorima.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali sada je to pitanje pojašnjeno, jer smo na to naišli u prevodu.

SUDIJA BONOMI: Pretpostavljam da su lokalne policijske snage, izraz koji se koristi u članu 7. To bi bilo teško definisati. Čini se da postoje zvanične i nezvanične policijske snage. Da li je postojala neizvesnost u vezi sa tim šta je značilo "lokalne policijske snage"?

SVEDOK KOSTIĆ: Ako mogu da objasnim. Vensov plan je predviđao samo uspostavu primirja i angažman snaga radi fizičke zaštite srpskog stanovništva na ovim područjima, ali Vensov plan nije prejudicirao ni jedno političko rješenje kao što nije mijenjao ni jednu zatečenu političku poziciju na tim teritorijama. Drugim riječima, srpskom narodu u Krajinama dovođenjem mirovnih snaga Ujedinjenih nacija zadržano je sve ono što je srpski narod već na tim teritorijama imao, znači on je zadržao svoju policiju i svoje policijske stanice, zadržao je svoje ćirilčno pismo, zadržao je ovaj svoj sistem obrazovanja, škole, svoje sudstvo, dakle sve funkcije koje je srpski narod imao u Krajinama zadržao je i dalje, prema tome i policijske stanice i policijske snage. A ovi monitori ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kostić, u tom području u kom je srpsko stanovništvo manjina, da li bi u takvim područjima postojala srpska policijska stanica i hrvatska policijska stanica, dakle dve lokalne policijske snage ili bi bile samo hrvatske policijske snage?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne bi postojale ni srpske ni hrvatske policijske snage, nego one snage koje su u tom trenutku, kad dolaze mirovne snage Ujedinjenih nacija već tu postojale. Dakle, ako je na nekom području srpsko stanovništvo bilo u manjini i to, ovaj, u brojnoj manjini, a recimo, ovaj, uprava u policijskoj stanici ili upravu u policijskoj stanici su činili Hrvati po nacionalnosti, ne bi se ništa u toj policijskoj stanici mijenjalo, ali u tome i jeste onda funkcija ovih monitora koji se pominju u članu 7, Vensovog plana da oni kontrolišu da policijske snage, bez obzira da li je srpsko stanovništvo u većini ili u manjini, na određenom području da te policijske snage koje vrše funkciju iz policijske stanice jednako tretiraju građane ovaj, svih nacionalnosti. I da se jednako prema svima odnose.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da radi štednje vremena, da pročitate samo poslednju rečenicu tačke 11, "ukoliko bi došlo do ozbiljne zategnutosti", odatle.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Ukoliko bi došlo do ozbiljne zategnutosti među narodnostima" ovde piše "među narodnostima unutar jednog zaštićenog područja Ujedinjenih nacija, snage Ujedinjenih nacija bi se postavile između dve strane radi sprešavanja neprijateljstava".

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas uporedite ove zadatke mirovnih snaga sa aktivnostima JNA u sličnim situacijama.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Potpuno isti zadaci i zato smo mi bili veoma zadovoljni i Vensovim planom i čitavim odnosom gospodina Sajrusa Vensa i njegovih saradnika vezano za uspostavu ovog mirovnog plana. Dakle, i JNA je imala tu ulogu da u slučaju izbivanja međunacionalnih sukoba stane između zaraćenih strana i spreči sukobe širih razmera.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad recite kako se ovaj mandat UNPROFOR-a (United Nations Protection Force) za čiji dolazak, kao što ste objasnili, pre svega glavnu ulogu imaju političari iz Srbije i Crne Gore, kako se dakle po vašim saznanjima mandat UNPROFOR-a uklapa u tezu o teritorijalnim pretenzijama Srbije prema drugima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je potpuno besmislena tvrdnja o teritorijalnim pretenzijama, jer ovakav mandat snaga Ujedinjenih nacija najočiglednije pobija postojanje bilo kojih teritorijalnih pretenzija od Srbije ili od bilo koga prema tim teritorijama.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je moguće da vlast iz Srbije i ja lično hoćemo da držimo Krajinu pod svojom kontrolom i u tom cilju pozivamo snaga Ujedinjenih nacija da dođu i kontrolišu taj prostor?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ne mogu to da objasnim. To bi Tužilaštvo jedino moglo to da objasni kako i na koji način neko želi da drži pod kontrolom, a jedinice Jugoslovenske narodne armije izvlačimo sa tog područja i dovodimo "Plave šlemove" (Blue Helmets), mirovne snage Ujedinjenih nacija.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte šta piše u taški 109 hrvatske optužnice, neću celu da čitam nego ovaj deo koji se odnosi na Vensov plan. Kaže: "Prema Vensovom planu, u područjima koja su okupirale srpske

snage, u područjima koje su okupirale srpske snage, stvorene su četiri zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Vensovim planom tražilo se povlačenje JNA iz Hrvatske i povratak raseljenih lica u njihove domove. Iako se JNA zvanično povukla iz Hrvatske u maju 1992. godine, veliki delovi njenog naoružanja i ljudstva ostali su u području pod srpskom kontrolom i predani su policiji Republike Srpske Krajine. Raseljenim licima nije bilo dozvoljeno da se vrate u svoje domove, a ono malo Hrvata i drugih nesrba koji su ostali u područjima pod srpskom okupacijom, proterano je sledećih meseci. Teritorija RSK ostala je pod srpskom okupacijom sve do 1995. godine kada su hrvatske snage u dve operacije povratile veliki deo te teritorije". Da li ono šta piše u ovom citiranom paragrafu odgovara vašim saznanjima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Praktično ništa od ovoga što ste pročitali ne odgovara mojim saznanjima. Gospodin Sajrus Vens i njegova ekipa koja je definisala takozvani Vensov plan i gospodin Vens lično, bio je ozbiljan državnik, bio je vrstan diplomata i jedna od osnovnih karakteristika njegovih je bila ovaj, krajnja objektivnost u razmatranju i razrješavanju ovaj, nastalih problema na tim područjima. I malopre smo objasnili šta je suština i šta je zadatak bio Vensovog plana. Ovo što je u optužnici, u ovoj tački naznačeno, ja mogu samo da tumačim kao jednu zlonameru Tužilaštva i nikako drugačije. Jer tvrditi da su ta područja ostala pod okupacijom srpski snaga, a da se Jugoslovenska narodna armija potpuno povukla sa tih područja, da su ta područja zaposle mirovne snage Ujedinjenih nacija je zaista ovaj, krajnje nerazumno. I mislim da predstavlja zaista lošu namjeru Tužilaštva, da su, da su bili makar i malo objektivni, da su bili imalo spremni da objektivno prikažu stanje na tim područjima, ako ništa drugo ne bi izvrtali činjenice iz Vensovog plana nego bi ih citirali onako kako su u Vensovom planu naznačeni.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, uporedite ove dve rečenice. Na primer, u ovom citiranom paragrafu optužnice piše: "Prema Vensovom planu u područjima koje su okupirale srpske snage stvorene su četiri zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija", to piše u ovom paragrafu. A u članu 8 Vensovog plana kaže: "To bi bile oblasti u kojima Srbi predstavljaju većinu ili brojnu manjinu i gde su etničke zategnutosti dovele do oružanih sukoba u nedavnoj prošlosti". Da li se može da govori o podudarnosti ove dve, ova dva opisa?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Očigledno je da se radi o potpunoj nesaglasnosti iz ove tačke optužnice i opisa iz tačke 7 ili 8 Vensovog plana.

To je očigledna nesaglasnost i ja zato kažem, ne mogu je drugačije tretirati nego kao zlu nameru.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sad još jednu stvar. Da li je ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, prigovor na ovakvo ispitivanje. Na sudijama je da odluče koje zaključke treba da izvuku iz činjenica, a ne na svedoku, da stalno ukazuje na pogrešne namere Tužilaštva i slično. Mi to odbijamo.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), mislim da ste malo previše osetljivi. Ne znam da li je to komentar koji svedok može da da. Mogu li ja, međutim, da kažem sledeće. Gospodine Miloševiću, da li vi sada tvrdite svedoku da paragraf 109 ne odgovara Vensovom planu, da Vensov plan se odnosi na područja pod srpskom okupacijom odnosno područja u kojima su Srbi bili značajna manjina, gde su Srbi predstavljali većinu ili značajnu manjinu. Zašto kažete da to nije konzistentno, da ovo kao rezime Vensovog plana nije dosledno?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Izvolite, sami možete da uporedite. U tački koju sam citirao kaže se da su prema tom planu, u područjima koje su okupirale srpske snage, stvorene četiri zone. Dakle, govori se o okupiranim područjima, a u Vensovom planu se govori o oblastima u kojima Srbi predstavljaju većinu ili brojnu manjinu i gde su etničke zategnutosti dovele do oružanih sukoba u nedavnoj prošlosti. To je, dozvolićete, potpuno različito. Ja to želim da ustanovim sa svedokom koji je učesnik, neposredni aktivni učesnik utvrđivanja ovog plana i njegove realizacije.

SUDIJA ROBINSON: Da, mislim da je gospođa Uerc-Reclaf u pravu da zaključci koje treba izvući u odnosu na razlike su nešto šta treba da se prepusti Pretresnom veću. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Kada se povukla JNA iz zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, mislim da je nemoguće utvrditi tačan datum kada se JNA povukla, zato što smo mi imali veoma krupan problem da hrvatske paravojsne formacije i hrvatsko vrhovništvo urazumimo da prestanu sa kršenjem primirja. I mi smo mnogo napora napravili u

razgovoru i kontaktima sa gospodinom Marakom Guldingom (Marrack Goulding) i sa gospodinom Sajrusom Vensom da se sa primenom mirovnog plana postupno počne. Dakle, da se počnu uvoditi mirovne snage na ona područja gde je mir već uspostavljen, a da onda činimo napore da uspostavimo mir i na ona područja gde je mir kršen i kršenja primirija još uvek bilo. Ono što pouzdano znam to je da je gospodin Sajrus Vens, 2. januara 1992. godine saopštio da je Vensov plan, da je sastavljen njegov plan, a znam pouzdano da sam 9. marta kao potpredsjednik Predsjedništva SFRJ u Beogradu, u Palati federacije primio brojnu delegaciju na čelu sa gospodinom, generalom, indijskim generalom Satišom Nambijarom (Satish Nambiar) koji je bio prvi komandant mirovnih snaga Ujedinjenih nacija na području Republike Srpske Krajine. A jedinice jugoslovenske narodne armije su se konačno i definitivno sa čitava teritorije povukle u maju mesecu 1992. godine.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite gde je smešteno oružje JNA, kako je čuvano i da li je i kada je izuzeto iz skladišta?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Povlačenje Jugoslovenske narodne armije i demilitarizacija toga područja je bilo najkrupnije pitanje koje je srpski narod i rukovodstvo srpskog naroda u Krajinama nijesu bili spremni prihvatiti, jer su se bojali da mirovne snage Ujedinjenih nacija neće svoju funkciju fizičke zaštite ovaj, ispuniti što se pokazalo na kraju kao tačno. Zbog toga je u okviru Vensovog plana bilo predviđeno da se naoružanje pripadnika Teritorijalne odbrane sa područja Republike Srpske Krajine, pa i da kažem duge cjevi policijskog sastava i policijskih snaga kao i teško naoružanje, smjeste u skladištima na samoj teritoriji Republike Srpske Krajine, da budu, ovaj, pod dva ključa, od kojih bi jedan ključ držali predstavnici Ujedinjenih nacija, a drugi ključ predstavnici srpskog naroda na tim područjima i, ovaj, jedino je predviđeno bilo kao mogućnost ukoliko bi došlo do ugrožavanja, fizičkog ugrožavanja srpskog naroda na tim teritorijama koje štite Ujedinjene nacije da jedino u tim se situacijama to oružje može i uzeti. To je na kraju i korišćeno kad je došlo do toga.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, pošto su uspostavljene dakle snage Ujedinjenih nacija u ovim zonama, ko je po vašim saznanjima kršio sporazum odnosno Rezoluciju Saveta bezbednosti (UN Security Council Resolution)?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Koliko je meni poznato, koliko je meni poznato, mada ja mogu da govorim samo o ovom periodu do polovine

juna 1992. godine, ovaj, isključivo kršenje mirovnog plana Sajrusa Vensa u republici na teritorijama pod zaštitom Ujedinjenih nacija su vršile paravojne formacije Hrvatske.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Lord Owen (David Owen) je u svojoj knjizi "Balkanska odiseja" (Balkan Odyssey) koja je ovde prihvaćena kao dokazni predmet, na strani 97 napisao: "Krajem 1992. godine embargo na naoružanje jedva da je doticao Hrvatsku. Iako je Savezna Republika Jugoslavija slala Savetu bezbednosti pojedinosti o ulasku oružja, ništa nije preduzimano da se zaustave isporuke. Ubrzo se hrvatska vojska opremila avionima, tenkovima i teškom artiljerijom, glavina je pristizala iz okolnih evroskih zemalja, a kupovana je u nekadašnjoj Istočnoj Nemačkoj (GDR, German Democratic Republic). Kako se ovo dešavalo na očigled Srba, nije bilo teško shvatiti zašto se odupiru demilitarizaciji i odbijaju demobilizaciju. Hrvatski Srbi su bili konsolidujući, a Hrvatska vlada destabilizujući element". Završen citat iz knjige lorda Ovena. Kakva su vaša saznanja o ovome i da li je lord Owen u pravu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Moja saznanja su potpuno identična sa ovim što je lord Owen, ovaj, iznio.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da postavite svedoku konkretnije pitanje, jer ovakvim pitanjem tražite od profesora da govori od pet do 10 minuta.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: On je odgovorio za pet sekundi, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Odgovorio je? U redu.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vašim saznanjima odgovara sledeća tvrdnja iz optužnice?

SUDIJA ROBINSON: Na koju tvrdnju mislite?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Ja ne znam, ja ne pratim transkript, pa ne znam šta je vama prevedeno. Rekao sam da li se uklapa tvrdnja iz optužnice u njegova saznanja ...

SUDIJA ROBINSON: O kojem paragrafu je reč u optužnici?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Ja sam citirao: "Teritorija RSK ostala je pod srpskom okupacijom sve do 1995. godine kada su hrvatske snage u dve operacije ...

SUDIJA ROBINSON: Da, to je paragraf 109. I reč je o pretposlednjoj rečenici u paragrafu 109.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, "kada su hrvatske snage u dve operacije povratile velike delove te teritorije". Dakle, pitanje je da li se vašim saznanjima, da li vašim saznanjima odgovora ta tvrdnja? A pre nego što odgovorite pročitacu vam samo jedan deo svedočenja sa stranice 28521 lorda Ovena ovde koji kaže, to je, znači, 28521. stranica: "Treba zapamtiti da jedno od najvećih etničkih čišćenja na celom Balkanu tokom ovog perioda, bio je onaj koji se odnosio na Srbe koji su morali da pobegnu iz Krajine početkom leta 1995. godine. I to kada govorimo o celom ovom kompleksu problema, moramo da priznamo da jedan od najvećih neuspeha bio propust da se osigura da obični građani u Hrvatskoj koji su bili Srbi, imaju pravo, budu u mogućnosti da nastave da tamo žive". E sada, molim vas recite kako se to uklapa u ovu tvrdnju i po vašim saznanjima i po ovome što lord Oven ovde svedoči, dakle na ovom mestu da je teritorija ostala pod srpskom okupacijom do 1995. godine kad su hrvatske snage u dve operacije povratile delove te teritorije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam malopre rekao da snage Ujedinjenih nacija i ta mirovna operacija na žalost nije ispunila svoju svrhu, a osnovna svrha je bila fizička zaštita srpskog stanovništva do iznalaženja političkog rešenja za njegov status, ovaj, na tim teritorijama. Očigledno je nesaglasje između ovoga što piše u ovoj tački optužnice i ovih opservacija i tvrdnji i konstatacija koje je dao gospodin lord Oven. Iz ovoga što piše u optužnici jednostavno bi se moglo zaključiti da autori optužnice pohvaljuju i nagrađuju one koji su izvršili zločin i koji su izvršili najveći genocid od Drugog svetskog rata ovaj, do danas istjerujući ogromnu masu srpskog naroda sa teritorije Hrvatske. Drugim riječima, pokušavaju nagraditi zločinca, a žrtvu pretvoriti u zločinca.

SUDIJA ROBINSON: Poslednji komentar nije dozvoljen, profesore. Samo odgovorite na pitanje i mnogo brže ćemo napredovati. I morate da se

uzdržite od takvih komentara. Ograničite se na pitanje koje je postavljeno, jer ovim ni na koji način ne pomažete gospodinu Miloševiću.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ja nisam došao da pomažem gospodinu Miloševiću, ja sam došao da vama pomognem, da vam kažem istinu kao neposredni učesnik tih zbivanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Ne pomažete ni meni, ne pomažete ni Pretresnom veću takvim komentarima. Da, gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svojoj knjizi lord Oven na strani 61 u prvom pasusu kaže: "Slično su se opirali uključivanju područja nastanjena Srbima u severnoj Dalmaciji, Liki, Kordunu, Baniji, Salvoniji, Baranji koja su zajednički između Habzburškog (Habsburg Monarchy) i Otomanskog (Ottoman Empire) carstva obrazovala vojnu granicu, Krajinu kojom se vladalo iz Beča (Vienna), a ne iz Zagreba. Taj otpor se naročito jako osećao posle 1945. godine, jer su stanovnici za vreme Drugog svetskog rata bili izloženi genocidu od strane hrvatskih ustaša. Vrlo mali broj komentatora je 1995. godine shvatio i priznao da hrvatska Vlada napadajući Krajinu, nije oslobađala, niti ponovo osvajala ovu zemlju pošto su je Srbi naseljavali preko tri veka". E sada, ja vas pitam sa stanovišta i vašeg, a i ovoga šta tvrdi lord Oven, da li je u ovoj tački optužnice koju sam citirao, sobzirom na ove činjenice, moglo da se napiše da je teritorija ostala pod srpskom okupacijom sve do 1995. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ni u kom slučaju, jer ne može tu teritoriju okupirati stanovništvo koje tu živi nekoliko stotina godina. A, ovaj, jedinice Jugoslovenske narodne armije, čak iako Tužilaštvo te jedinice zove kao srpske jedinice, ona se povukla potpuno sa tih teritorija i ta teritorija je demilitarizovana. Prema tome, tamo je ostalo srpsko stanovništvo koje tamo živi stotinama godina i ostali su "Plavi šljemovi", mirovne snage Ujedinjenih nacija, bataljoni iz mnogih zemalja ovaj, prema tome ne može se govoriti zaista o srpskoj okupaciji na tim teritorijama. Uzdržaću se pošto je upozorenje koje mi je dao gospodin Robinson od bilo kakvih zaključaka.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa, sad da vas pitam. To šta lord Oven naziva jednim od najvećih etničkih čišćenja, citirao sam paragraf 109 hrvatske optužnice smatra oslobodilačkom akcijom, dakle povraćanje okupirane teritorije, a stanovništvo koje je po lordu Ovenu etnički počišćeno,

preko 200.000 ljudi, po toj optužnici takozvanoj su okupatori: šta je od toga tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam već odgovorio na to pitanje. Mislim da su netačne tvrdnje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, on je već odgovorio na to pitanje. Pređite na drugo pitanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Professore Kostiću, da li su vam poznata nastojanja dela rukovodstva Krajine koje je predvodio Milan Babić da proglasi prisajedinjenje Krajine Srbiji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesu. Gospodin Babić ne samo da je pokušao da srpskom rukovodstvu nametne donošenje odluke o pripajanju Republike Srpske Krajine Srbiji, nego je gospodin Babić pokušao i Predsjedništvu SFRJ da nametne da ovaj, njihove predstavnike vlasti primimo i učlanimo u Predsjedništvo SFRJ što smo mi takođe odbili da bi nakon toga bili proglašeni kao izdajnici interesa srpskog naroda. Mislim na nas u Predsjedništvu SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su reagovale vlasti u Srbiji na to?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni je poznato da je Skupština Srbije tim povodom usvojila jednu, mislim da je deklaracija bila, nisam siguran, da je bila deklaracija jedna gde se Skupština Srbije ogradila, jednostavno nije prihvatila taj zahtjev rukovodstva Srpske Krajine, gospodina Babića već se samo založila za mirno rješenje političke krize, za status toga naroda u Hrvatskoj, a ja mogu da kažem da sam o recimo formiranju Republike Srpska Krjaina kao potpredsjednik Predsjedništva SFRJ saznao iz novina kad sam pročitao vijesti.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste, kad ste pročitali te vesti, mogli da ocenite i da li znate šta je bio neposredan povod za formiranje Republike Srpske Krajine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Neposredan povod za donošenje odluke o formiranju Republike Srpske Krajine 19. decembra 1991. godine bila je, bila je dva dana ranije doneta rezolucija ili deklaracija Evropske zajednice, dakle 17. decembra 1991. godine. Bile su dve deklaracije mislim tada. Jedna je bila mislim o kriterijumima za priznavanje, ovaj, zemalja, istočnih zemalja, ovaj, za samostalne države i druga rezolucija je bila o Jugoslaviji kojom su jugoslovenske federalne republike pozvane da do 23. decembra 1991.

godine podnesu zahtjev za priznavanje samostalnosti na šalter Evropske zajednice. I to je, mislim ta rezolucija Evropske zajednice bila konačno i definitivno i moram reći preko noći, napuštanje koncepcije koju je Evropska zajednica čitavo vrijeme ranije zagovarala da se traži potpuno, cjelokupno rješenje jugoslovenske krize, političko rješenje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u vezi sa tim u rekacijama Srbije, njenog Parlamenta bilo išta što bi moglo zvučati kao teritorijalne pretenzije vlasti u Srbiji prema teritorijama izvan Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, sigurno ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde imamo u tabulatoru 71 deklaraciju Skupštine Srbije u kojoj se kaže, na primer u III, drugi paragraf: "Zato će se Republika Srbija zalagati za mir i političko rešavanje krize u Jugoslaviji koje treba da omogući afirmaciju demokratskih metoda izlaska iz krize i podjednako uvažavanje legitimnih interesa svih jugoslovenskih naroda i republika. U tom smislu Srbija čvrsto podržava napore Organizacije ujedinjenih nacija usmerene na hitnu obustavu vojnih sukoba, uspostavljanje stabilnog mira i stvaranje neophodnih uslova za nastavljavanje pregovaračkog procesa pod ingerencijama i autoritetom svetske organizacije. Sveobuhvatno rešenje jugoslovenske državne krize na pravičan i trajan način". Dakle, da li se ti stavovi uklapaju u pretpostavke da Srbija u to vreme nastoji da učvrsti neku svoju vlast na teritorijama van Srbije i da ostvari neke teritorijalne pretenzije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mislim da su takve tvrdnje izmišljene, a da, ovaj, maloprije sam potvrdio praktično ono što ste vi maločas pročitali u tački 3 deklaracije srpske Skupštine.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo par pitanje sobzirom da se u ovoj optužnici pominje i Dubrovnik. Šta znate o događajima oko Dubrovnika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam već jednog od prethodnih dana kazao da se ni Dubrovnik ni Vukovar nisu slučajno desili, da je Tuđman pokušao na svaki način da što prije prenese ratni požar na teritoriju Crne Gore, na teritoriju Bosne, na teritoriju Srbije. Dubrovnik je na granici sa Crnom Gorom, Vukovar je na granici sa Srbijom. Mnogi su me pitali i u ovom proteklom periodu ko je donio odluku i kako je došlo do te operacije Dubrovnik? Ja sam, ovaj, u svakoj prilici imao samo jedan odgovor na to pitanje. Nikakva odluka od strane Predsjedništva SFRJ po tom pitanje nije

donete, niti bi Predsjedništvo moglo biti nadležno za odluku takve vrste. Raspored jedinica Jugoslovenske narodne armije po teritoriji koja je ustavom važećim Jugoslavije definisana i raspored tih jedinica koje su po Ustavu Jugoslavije dužne da čuvaju teritorijalni integritet i ustavni sistem, jedni je nadležan za taj raspored i za upućivanje jedinica bio je Generalštab odnosno u ovoj situaciji neposredne ratne opasnosti Štab Vrhovne komande. Bez obzira na to što je Dubrovnik medijski žestoko zloupotrebijen radi napada na Jugoslovensku narodnu armiju ...

SUDIJA ROBINSON: Moram da vas zaustavim. Molim gospodina Miloševića da postavi konkretno pitanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bio razlog da tamo dođe do sukoba, u okolini Dubrovnika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, mi na području Dubrovnika punih 20 godina nijesmo imali ni jednog naoružanog vojnika Jugoslovenske narodne armije. Samo na poluostrvu Prevlaka, to je sama granica sa Crnom Gorom, jedan mali oštri rt na samom ulazu u Bokokotorski zaliv, tamo je postojala kasarna odnosno tamo je postojao vojni poligon za obuku u gađanju, ovaj i pored toga što mi punih 20 godina nijesmo ni jednog vojnika Jugoslovenske narodne armije imali na teritoriji Dubrovnika, u tom periodu se odjedanput naglo i višestruko povećao broj naoružanih policijskih sastava sa hrvatske strane, sve do same granice sa Crnom Gorom, a na taj poligon i na tu kasarnu na Prevlaci počeli su napadi i počele su oružane provokacije. To je bio osnovni razlog zbog čega je Štab Vrhovne komande, po mojim saznanjima, uputio jedinice Jugoslovenske narodne armija na tu teritoriju i ja lično mislim da je Štab Vrhovne komande ispravno postupio i da je zahvaljujući toj njihovoj intervenciji onemogućeno da se ratni požar iz Hrvatske prebaci i na teritoriju Crne Gore.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite samo jedan kratak odgovor na sasvim direktno pitanje: da li je ikakve veze Srbija imala sa događajima u dubrovačkoj regiji, svim ovim koji su ovde pominjani?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa zaista ne, nikakve veze, ja sam maloprije kazao da je raspored jedinica bio u nadliježnosti Štaba Vrhovne komande kao stručnog organa. Koliko je meni poznato, rukovodstvo Srbije nikakvog uticaja i nikakve ingerencije ni za sličnu operaciju koja se događala u Vukovaru iako je to na granici sa Srbijom.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, da li vam je poznato da ste vi u ovoj navodnoj hrvatskoj optužnici i bosanskoj navedeni zajedno samnom i drugim licima kao učesnik ovog navodnog udruženog zločinačkog poduhvata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Najpre ću vam postaviti pitanje koje se tiče ovog hrvatskog dela. U paragrafu 7 Hrvatske optužnice kao vreme kada je organizovan i sproveden taj poduhvat navodi se sledeće vreme. "Ovaj udruženi zločinački poduhvat nastao je pre 1. avgusta 1991. godine, a trajao je najmanje do juna 1992. godine." Gde ste vi bili i čime ste se bavili u tom periodu znači od 1. avgusta ili pre 1. avgusta 1991. godine do juna 1992. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Za čitavo to vreme bio sa potpredsjednik Predsjedništva SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bila vaša funkcija potpredsednika Predsedništva SFRJ i u kakvoj je vezi ona bila sa događajima i ponašanjem Jugoslovenske narodne armije u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, neposrijedno operativno rukovođenje Jugoslovenskom narodnom armijom obavljao je stručni organ, Štab Vrhovne komande, a Predsjedništvo SFRJ, kao Vrhovna komanda i kao najviši civilni organ kontrole Jugoslovenske narodne armije imalo je svoju ustavnu funkciju i svoju ustavnu nadliježnost da Jugoslovenskoj narodnoj armiji svojim odlukama, ovaj, stvori uslove da bi ona svoju ustavnu funkciju zaštite ustavnog poretka i očuvanja teritorijalnog integriteta mogala obaviti. U tom smislu Predsjedništvo SFRJ je imalo u nadliježnosti da donosi odluke recimo o podizanju borbene gotovosti u slučajevima kada su kasarne JNA koje su bile blokirane bile direktno napadane, tada nam i nije trebala posebna odluka, jer je armija tada morala preduzimati akte samoodbrane, dakle da podižemo borbenu gotovost armije, da dopunjavamo Armiju sa demobilizacijom što je tada bilo veoma aktuelno sobzirom da su i Slovenci i Hrvati, a, ovaj i Albanci, a kasnije i Muslimani u Bosni prestali da šalju svoje regrute u Jugoslovensku narodnu armiju, pa je onda demobilizacijom trebalo popunjavati te praznine i armiju koliko koliko držati sposobnom da može da stane u zaštitu onog dijela stanovništva koje je izražavalo želju da

ostane da živi zajedno u Jugoslaviji. Ako bi još naveli najvažnije odluke koje je Predsjedništvo ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala profesore. Gospodine Miloševiću, sledeće pitanje, molim.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, vi ste opisali vaše nadležnosti, nadležnosti Predsedništva kao Vrhovnog komandanta JNA, molim vas odgovorite mi na pitanje da li sam ja, evo ovde imamo to od 1. avgusta, pitam vas šta ste vi radili do 1. juna 1992. godine, da li sam ja u to vreme imao bilo kakve nadležnosti nad JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U to vrijeme vi ste bilo predsednik Srbije za čitav taj period i nikakvih nadležnosti vi nad Jugoslovenskom narodnom armijom nemate. To je sasvim sigurno. U optužnici se na više mjesta pominje da ste vi uspostavili potpunu kontrolu nad Predsjedništvom kao Vrhovnom komandom što je isto tako netačno, ja zaista ako hoću da govorim istinu do kraja i da ni u čemu ne ostanem nedorečen, ne mogu da tvrdim i ne mogu da kažem koliko je i u kojoj mjeri gospodin Jović koji je bio član Predsjedništva ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iz Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Iz Srbije. Koliko je i u kojoj mjeri on komunicirao sa vama, ali mogu pouzdano da tvrdim da nikakvu kontrolu nadamnom nijeste imali, za to ima mnogo elementa da kažem i konkretnih dokaza koji kazuju i koji upućuju, potvrđuju taj moj zaključak, a na kraju ni gospodin Jović ni ja se oko svega nismo slagali, uvijek i u svakoj situaciji, ali ono što je najvažnije oko čega smo se slagali i gospodin Jović i vi i ja i ostali članovi Predsjedništva, to je ona osnovna ideja koju smo od početka zajednički zagovarali, da očuvamo zajedništvo, da očuvamo od te Jugoslavije koliko možemo očuvati i da zaštitimo interese ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, profesore. Profesore, kada kažete da kao predsednik Srbije gospodin Milošević nije imao nikakva ovlašćenja nad Jugoslovenskom narodnom armijom, da li pri tom mislite na pravna, ustavna ovlašćenja za razliku od *de facto* vlasti nad njima?

SVEDOK KOSTIĆ: Pravno, *de facto* nije mogao nikavih ovlasti imati. Dakle, to je nesporno, nikavih ovlasti nije imao sem od 27. aprila 1992. godine

kada je konstituisana Savezna Republika Jugoslavija, tada je Predsjedništvo do izbora prvog predsjednika, gospodina Čosića, vršilo funkciju predsjednika Savezne Republike Jugoslavije, a gospodin Milošević je od 27. aprila 1992. godine i gospodin Bulatović kao predsjednik Crne Gore ovaj, predstavljao ovaj, Vrhovni savjet odbrane, a prema novom Ustavu Savezne Republike Jugoslavije. Ali do tada, formalno pravno, gospodin Milošević nije imao nikakve ovlasti. Da li je faktički imao, u praksi, pa ja bih mogao da kažem da je imao u praksi onoliko koliko je imao političkog autoriteta, a imao je dosta političkog autoriteta i kao što ste mogli primjetiti, ne samo da je imao političkog autoriteta i snagu tog autoriteta u Jugoslaviji, u Srbiji, u Crnoj Gori, na mnogim područjima, nego je imao i pred mnogim činidbenicima ove međunarodne zajednice koji su i tada i kada su zaključivali sporazume sa Predsjedništvom SFRJ odnosno sa gospodinom Kadijevićem, ovaj i sa gospodinom Tuđmanom kao sa dvema stranama koje su praktično u međusobnom sukobu, insistirali su da se tu pojavi i gospodin Milošević iako nema pravna ovlašćenja zahvaljujući njegovom političkom autoritetu i njegovom političkom uticaju koji može doprinijeti smirivanju situacije.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je, sobzirom da ste vi bili na čelu Predsjedništva koje je bilo Vrhovno komandant, poznata i jedna jedina moja intervencija gde bih ja *de facto* vršio bilo kakav uticaj prema JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Samo jedan detalj da kažem koji sam ja zapisao u ovoj mojoj knjizi koja je u tabulatoru 73. Kada ste mi se u vezi sa, kada je u pitanju Jugoslovenska narodna armija, kada ste mi se direktno i neposredno obratili, jedan jedini detalj i to je bilo u popodnevnim časovima kada ste me telefonom zvali i izrazili svoje nezadovoljstvo zbog penzionisanja generala Marka Negovanovića koji je u tom trenutku penzionisanja bio ministar odbrane Srbije, ali ga mi nijesmo penzionisali kao ministra odbrane Srbije, nego kao generala koji je u vrijeme slovenačke operacije bio na čelu 12. uprave KOS-a. Njegov zamjenik je bio Aleksandar Vasiljević. Mi smo tu operaciju ocjenjivali kao vrlo pogrešnu, tu operaciju u Sloveniji i ja sam lično smatrao da ako se gospodinu Veljku Kadijeviću ili generalu Adžiću mogla desiti greška u procjeni da će Teritorijalna odbrana Slovenije okrenuti oružje protiv JNA, smatrao sam da se to nije smelo desiti gospodinu Marku Negovanoviću i gospodinu Aci Vasiljeviću. A vaša intervencija je usledila zato što je do tog penzionisanja došlo, a da vas ja o tome nijesam obavjestio, a

dužan sam bio da vas obavijestim zato što ste bili predsjednik Srbije, a on je bio ministar odbrane Srbije, dakle u vašoj republici. Ja sam pokušao tada da vas obavijestim prije nego što ste me vi zvali, ostavio poruku vašem šefu kabineta koja do vas verovatno nije stigla i to je jedan jedina intervencija koju sam ja sa vaše strane za godinu dana imao. Naravno, ja sam vam tada objasnio da mi nijesmo penzionisali gospodina Negovanovića kao ministra odbrane, nego kao ranijeg načelnika 12. uprave KOS-a zbog slovenačke operacije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je moj protest bio da je bio red da budem obavješten, ako se penzioniše ministar odbrane Srbije ili sam ja ulazio u razloge vaše odluke da ga penzionišete?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam već rekao, praktično vaše reagovanje je meni bilo krajnje razumljivo i očekivao sam ga i zato sam nastojao da primite tu informaciju prije nego što je saznate iz novina, upravo zato što je u pitanju ministar odbrane Srbije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je moje reagovanje na to imalo ikakve veze sa razlozima vaše odluke o penzionisanju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja ću samo da podsjetim ako Pretresno vijeće dozvoli, za slovenačku operaciju je i gospodin Veljko Kadrijević u javnom saopštenju koje se isto nalazi u tabulatorima ovde, ovaj, javno priznao da su oni kao Generalštab, ovaj, napravili grašku ovaj i on je priznao tu grešku ovaj i u Skupštini Crne Gore koja je mene birala u to Predsjedništvo. Još dok je trajala ta kriza u Sloveniji su poslanici oštro postavili pitanje odgovornosti, ovaj, kako su je zvali za tu slovenačku avanturu. I ja sam tada kazao da je nama prioritetno da u ovom trenutku uspostavimo primirije na slovenačkoj granici ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore ... Gospodine Miloševiću, postavite drugo pitanje. Mislim da smo se u dovoljnoj meri zadržali na tom pitanju.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, profesore Kostiću, recite sasvim kratko kakav je bio vaš odnos sa drugima koji se u paragrafu 7 pominju kao učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, dakle Milošević, Jović, Branko Kostić, to ste vi, Kadrijević, Adžić, Babić, Martić, Hadžić, Stanišić, Simatović, Simović, Šešelj, Bulatović, Vasiljević, Stojčić, Ražnatović, kakvi su

bili vaši odnosi i možete li da ustanovite neki zajednički imenitelj među ovim pobrojanim licima koja su pobrojana u tački 7?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, među toliko imena koja ste pomenuli, vrlo teško je naći makar jedan, ovako da kažem, zajednički imenitelj koji bi nas sve mogao međusobno povezivati. Jedan broj tih ljudi nikad nijesam ni vidio ni sreo, koji se tu pominju. Jedan broj tih ljudi koji se pominju, vrlo brzo smo se razišli što kažu, bilo zbog penzionisanja, bili zbog prestanka službe i tako dalje, mnogo ranije nego što se u optužnici čitav taj period pominje. Recimo, gospodin Veljko Kadijević je već 8. januara 1992. godine ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ne morate da idete specifično jedno po jedno, jer bi to oduzelo mnogo vremena.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A, recimo, nikad nisam sreo gospodina Željka Ražnatovića, pa, ovaj, gospodina Šešelja sam jedanput samo sreo i to kada sam govorio na jednom skupu izbeglih Srba iz Zapadne Slavonije i drugi put pet minuta pre nego što je biran predsjednik, prvi predsjednik Savezne Republike Jugoslavije i nikad više, ovaj, Frenkija Simatovića nikad nisam vidio. Ne znam ko je tamo još, ko se pominje? Badža valjda njega nikad nisam vidio. Vas sam, gospodine Miloševiću, prvi put sreo kad sam preuzeo dužnost zapravo predsjednika Predsjedništva Crne Gore, gospodina Bulatovića isto tako ranije nijesam znao niti vidio dok nismo došli 1989. godine u taj sam vrh crnogorskog rukovodstva. Gospodina Jovića sam zapamtio dok sam radio u privredi u Kombinat u aluminijuma, on je tada bio ministar u Vladi, kasnije ambasador u Rimu (Rome) ovaj, ove druge, ostala dva člana Predsjedništva isto tako ranije nisam nikada vidio, a što se tiče ovaj, generala Kadijevića, Blagoja Adžića, Staneta Broveta, njih sam prvi put sreo i upoznao kad sam preuzeo dužnost potpredsjednika Predsjedništva SFRJ. To je bilo kratko vrijeme, mi se ranije stvarno nismo znali kao ni veliki broj ostalih vojnih starešina. Par njih sam, recimo gospodina generala Simovića i gospodina Kolšeka koji je bio jedan od komandanata korpusa, njih sam sreo i upoznao u Podgorici dok su bili komandanti korpusa u Podgorici. Ali što se tiče, da kažem svih drugih elemenata, da kažem ideoloških, političkih, kako god hoćete, to je jedna vrlo raznovrsna struktura gde bi se vrlo teško mogli naći na nekakvom zajedničkom poduhvatu.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste nekoliko puta rekli nešto što je povezivalo te članove Predsedništva koji su ostali da funkcionišu, jer rukovodstvo Srbije i Crne Gore bilo je zalaganje za očuvanje Jugoslavije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to zalaganje bilo i vaša i moja i Jovićeva i Bulatovićeva i Kostićeva i Bajramovićeva obaveza, ustavna obaveza.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja bih prvo rekao da je moje uverenje da je to bilo rezultat jednog našeg intimnog ubeđenja, ali nesporno i ustavna obaveza. Istina ne samo nas nego i onih koji su verolomno prekršili ovaj, Ustav Jugoslavije i napravili akt veleizdaje zemlje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kako sad objašnjavate? Mi smo imali ustavnu obavezu da učinimo sve za očuvanje Jugoslavije koja je bila jedini međunarodno priznati faktor postojeći, jedini koji ima legitimitet. E to naše zalaganje za očuvanje Jugoslavije ovde je definisano kao udruženi zločinački poduhvat, a nasilna i protivustavna secesija koju smo, kao što smo videli, koju je i Ustavni sud ukinuo, kao nekakav demokratski čin. Da li možete da napravite objašnjenje bar u svojoj glavi o tome kako je to moguće?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Čak ni u svojoj glavi zaista ne mogu da napravim objašnjenje toga. Pokušavao sam na neki način čitajući tekst optužnice gde se i to moje ime našlo ovaj i to više puta čitajući zaista, pokušavao sam naći neku vezu da kažem mi nekakvu mogućnost zaključivanja, ali nijesam uspio, nijesam uspio to naći. I ja sam računao što sam duže čitao tekst optužnice u kojoj se stalno provlači kako ste vi imali kontrolu nad tim Predsjedništvom, posebno nad Jovićem i nadamnom i udruženi zločinački poduhvat i tako dalje, očekivao sam da ću do kraja teksta optužnice naći koje su to zločinačke odluke koje je to Predsjedništvo ili pod vašom kontrolom ili bez vaše kontrole donijelo ovaj, da bi se taj poduhvat realizovao. Na žalost, nisam uspio. Dakle, ja kažem na žalost, nije na žalost, nego na sreću, u optužnici nisam našao ni jednu zločinačku odluku toga Predsjedništva kome sam bio na čelu. I drago mi je i ponosim se time.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je Predsedništvo donelo ijednu odluku kojom bi se podstakli sukobi, izvršila neka agresivna radnja ili na bilo koji način povredila tuđa prava?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ni jednu takvu odluku Predsjedništvo nije donijelo, ni u punom sastavu, ni onom suženom sastavu, korišću termin gospodina Robinsona koji je do kraja odgovarajući. Dakle, ne "krnje

Predsjedništvo”, nego “suženo Predsjedništvo”, ni u tom sastavu ni jednu odluku Predsjedništvo nije donijelo. I naš najveći angažman kad je u pitanju Jugoslovenska narodna armija, bilo je 14 primirija koje je gospodin Kadijević stalno zaključivao u ime, u ime nas, dakle sa našim odobrenjem, sa našim instrukcijama ili ukoliko je u tim pregovorima dolazilo do određenih i nesporazuma, gospodin Kadijević je uvek ostavljao rezervu i saopštavao da on za taj dio nije nadležan, da mora konsultovati Predsjedništvo SFRJ i, ovaj, samo da podsjetim, jedan od takvih pregovora je bio ...

SUDIJA ROBINSON: Professore, vama je postavljeno pitanje da li je Predsedništvo donelo bilo kakvu odluku da podstakne sukob, odnosno da se počini neki agresivni čin ili da se prekrši bilo čije pravo. Ja bih to sada preformulisao i želim da vas pitam da li je Predsedništvo donelo bilo koju odluku za čiji bi se učinak moglo da se kaže da je podstakao sukob? Shvatate li dakle razliku između ta dva pitanja?

SVEDOK KOSTIĆ: Pokušavam da shvatim razliku, ali čak i kod tako formulisano pitanja ja ne mogu da vidim ni jednu odluku koju je Predsjedništvo donelo koja bi mogla podstaći sukob.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, hvala, vreme je za pauzu, idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću. Molim vas da nastavite.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Professore Kostiću, pročitacu vam deo iz transkripta sa saslušanja svedoka druge strane generala Vasiljevića koji se odnosi na predmet mog uticaja na armijski vrh. Ja postavljam pitanje: “Pošto smo utvrdili da nisam mogao da utičem na vojno rukovodstvo kao što je general Kadijević na primer ... Odgovor: Mislim da niste mogli. General Kadijević je bio na svojoj funkciji do januara 1992. godine. Pitanje: Da, do 8. januara 1992. godine. Dakle, da li je postojala bilo kakva mogućnost da bilo ko iz Srbije i ja lično utiče na promene do kojih je dolazilo do tada, bilo kakve personalne promene u vojsci, kadrovske promene u vojsci? Odgovor: Do kraja 1992. godine nije bilo nikakve mogućnosti”. Preskočiću sada jedan

deo, pa onda opet: "A kada je general Kadijević objasnio da mu se zdravlje pogoršava, da li se sećate tog objašnjenja koje je on dao zbog kojeg je napustio funkciju u Saveznom sekretarjatu i njega je tu smenio Blagoje Adžić. Odgovor: Blagoje Adžić je u svakom slučaju bio čovek broj dva i u vojnom rukovodstvu. Pitanje: Da li je bilo ko uticao na imenovanje Adžića? Odgovor: Bilo je uticaja na njega kada se penzionisao. Pitanje: A kada se Adžić penzionisao? Odgovor: Nakon 8. maja 1992. godine".

SUDIJA ROBINSON: Sada je vreme za pitanje, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, da li možemo da dobijemo referentni broj iz transkripta, jer gospodin Milošević nam to nije dao.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, molim vas dajte nam broj stranice u transkriptu.

SUDIJA KVON: Elektronska stranica je 16227.

SUDIJA ROBINSON: Pomogao vam je sudija Kvon, on kaže 16227.

SUDIJA KVON: To je 17. februar.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas postavite sada pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedočenje generala Vasiljevića u vezi sa mojim mogućim uticajem na vojni vrh, evo do maja 1992. godine: šta vi o tome znate, da li se to slaže sa vašim saznanjima ili ne? Da li sam ja imao kakav uticaj na vojni vrh, eto do tog datuma koji konkretno utvrđujemo, Kadijević, Adžić?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, sobzirom na kratko vrijeme koje sam ja proveo u Predsjedništvu SFRJ, ja lično mislim da je gospodin general Vasiljvić to mogao mnogo bolje i pouzdanije ocijeniti nego ja. Ali ovo što je on rekao poklapa se sa mojim saznanjima o tome.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada ću da vas pitam u vezi sa tim penzionisanjem koje je nastupilo u vreme kad ste vi bili potpredsednik Predsedništva. Dalje stoji u transkriptu: "Možemo li onda da kažemo na

osnovu onoga o čemu ste vi svedočili, do 8. maja kada se Blagoje Adžić penzionisao, nije postojala nikakva teoretska mogućnost da bilo ko iz Srbije i ja lično, utiče na JNA. Da li je to tačno ili nije? To nije tačno. Već sam rekao da ne znam, ne znam da li je to bilo na javnoj ili privatnoj sednici, ali bez obzira, mogu to da kažem i na javnoj sednici, pomenuo sam primer penzionisanja 33 generala. U februaru 1992. godine kada je general Blagoje Adžić se obratio vama u vezi sa razlozima penzionisanja mog zamenika. Dakle, on se nije obratio Branku Kostiću koji je potpisao taj dekret, već vama". Professore Kostiću, kako je došlo do ovog penzionisanja 33 generala i da li sam ja imao ikakvog učešća u tom penzionisanju tih 33 generala?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Kao prvo da kažem da kad smo donijeli odluku o penzionisanju 33 generala, tada sam ja kao potpredsjednik Predsjedništva, po funkciji mi je to pripadalo, sam tražio od gospodina Adžića da mi naredni dan donese ukaze koje ću potpisati. Međutim, meni je gospodin Adžić reako da mu za to treba pet dana. Ja sam to prihvatio. U roku tih pet dana bilo je dosta intervencija od strane gospodina Jovića, a ne od vas, za nekoliko generala i svelo se to sa 33, taj broj je sveden na 28. I tada je u toj prvoj grupi penzionisano 29 generala.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo momenat jedan, samo momenat. Vi ste rekli da je bilo intervencije od strane gospodina Jovića, a ne od mene?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste tako rekli?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Ovo nedostaje u transkriptu, gospodine Robinson, ovo "a ne od mene".

SUDIJA ROBINSON: Primili smo to ka znanju, gospodine Miloševiću.

SVEDOK KOSTIĆ: Mogu da nastavim?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo izvolite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Najveći broj tih penzionisanih generala, dakle, a svi oni koji su penzionisani predstavljali su časna lica, poštene ljude, ljude koji su već po jednom ili po drugom kriterijumu koji su zakonski

bili regulisani su stekli uslove za penziju. Jugoslovenska narodna armija je prepolovljena praktično u brojčanom sastavu. Teritorija je praktično prepolovljena. Tako da čitavo to penzionisanje prve i druge grupe nije predstavljalo nikakav neuobičajen potez Predsjedništva, pa ni bilo kog u Predsjedništvu, pa ni mene. Normalno je i išli smo za tim da smanjujemo i broj tog generalskog sastava kroz sistem penzionisanja, jer smo i da je ostala Jugoslavija u onoj veličini kakva je ranije bila, zaista imali preterani broj generala u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Zašto je taj pritisak gospodin Jović vršio? Ja nisam zaista sa njim razgovarao oko toga, ali sam mislio i danas mislim da je tako. On je bio mnogo duže u Beogradu na isturenim funkcijama, bio je dve, tri godine u Predsjedništvu, ili kao član Predsjedništva ili kao potpredsjednik Predsjedništva ili kao predsjednik Predsjedništva, sve te ljude iz generalskog sastava je mnogo bolje poznao i ne isključujem mogućnost da je bilo ono što se kaže ljudskih i prijateljskih intervencija i pritisaka i na njega od strane tih generala i tako dalje da se ne donosi odluka za nekog od njih za penziju tako da sam naravno, eto sa njegovim insistiranjem, mi smo taj broj sveli sa 33 na 28, a ovaj, za jednog od tih generala koji je bio zamjenik kojega pominje gospodin Aleksandar Vasiljević, to je gospodin Tumanov, on je bio zamjenik gospodina Aleksandra Vasiljevića u 12. upravi KOS-a, ja sam lično insistirao i Predsjedništvo je to prihvatilo da onda ne penzionišemo gospodina Tumanova, ali da ga pomerimo sa funkcije zamenika 12. uprave KOS-a, jer smo imali neke informacije da po nacionalnosti Makedonac interesovao za starješine Makedonce u Niškom korpusu, da li bi i ko bi od starešina JNA, Makedonaca prihvatio da pređe u makedonske jedinice, u makedonsku vojsku.

SUDIJA ROBINSON: Da, hvala.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Professore Kostiću, niste odgovorili na drugi deo mog pitanja, da li sam ja imao bilo kakve veze sa penzioniranjem tih generala, uticao na njihovo penzionisanje ili intervenisao da se neko penzionise?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja zaista ne znam da ste, nikad mene ni jednim povodom, pa ni tim povodom, nikada zvali, nikada nikakav uticaj vršili i je ne mogu stvarno da tvrdim da li ste vi ili niste ovaj, sa Jovićem oko toga imali kakvu komunikaciju, to ne mogu da tvrdim niti da kažem ni potvrdno ni odrečno, ali je sasvim sigurno da vi niste imali uticaja, a mislim da najbolji dokaz za to da nikakvog uticaja u tom pogledu niste imali upravo

je iz ovog primera penzionisanja druge grupe generala, ovaj, to je uslijedilo u maju mjesecu kad praktično niste znali ni da je na listi penzionisanih ni vaš ministar odbrane, general Negovanović.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. U paragrafu 6 hrvatske optužnice navedeno je: "Svrha ovog udruženog zločinačkog poduhvata bila je prisilno uklanjanje većine hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa približno jedne trećine teritorije Republike Hrvatske. Teritorije za koju je on", on, to sam ja, "planirao da postane deo nove države pod srpskom dominacijom i ta sad, činjenje zločina iz Statuta (Statute)", nije bitno kojih, "ova područja obuhvatala su oblasti koje su srpske vlasti pominjale i koje se ovde u daljem tekstu pominju, Srpska Autonomna Oblast Krajina, Zapadna Slavonija, Slavonija, Baranja i Zapadni Srem" i tako dalje. I Dubrovačka republika. Dakle, pošto ste vi pomenuti u vezi sa tim poduhvatom, recite sasvim konkretno da li je postojao takav poduhvat i posebno da li je postojao bilo kakav plan i cilj prisilnog uklanjanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa jedne trećine teritorije Republike Hrvatske za koju sam navodno ja planirao da bude pod srpskom dominacijom? I to činjenjem zločina.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja mogu puzdano da ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, molim vas koncentrišite se na same činjenice, a ne na pravna pitanja, kada je reč o udruženom zločinačkom poduhvatu. Molim vas odgovorite na pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Ako treba samo da se osvrnem na činjenice, mogu samo da kažem da je ovakva tvrdnja u optužnici potpuno izmišljena tvrdnja i verovatno bi Tužilaštvo imalo razloga vama kao Pretresnom veću da da objašnjenje, ovaj, kako i na koji način može tako besmilene stvari da tvrdi, jer je opšte poznato da je ...

SUDIJA ROBINSON: Profesore, konkretno su vam postavljena pitanja koja se odnose na činjenice. Pitanje je bilo da li je postojao ikakav cilj ili plan za prisilno preseljenje Hrvata ili bilo kojeg drugog nesrpskog stanovništva sa jedne trećine teritorije Republike Hrvatske. Koji je vaš odgovor na to?

SVEDOK KOSTIĆ: Takav plan nije postojao. Mogu li još jednu rečenicu? Mogu li još jednu rečenicu, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Da, da.

SVEDOK KOSTIĆ: Zvanični podaci koji se mogu na internetu naći pokazuju da je etnički sastav stanovništva u Hrvatskoj koji je ovaj, od 1991. godine do 2001. godine sa stanovišta učešća Hrvata u čitavoj strukturi stanovništva povećan sa 79 procenata, ovo su vam konkretne činjenice i konkretni podaci. Hrvatska, sa 77,9 procenata učešća hrvatskog stanovništva u ukupnom stanovništvu Hrvatske 1991. godine, u 2001. godini, Hrvati su u ukupnom stanovništvu Hrvatske činilo 89,63 procenta. Dakle, učešće stanovništva hrvatske nacionalnosti samo za ovih 10 godina povećano je za nešto više od 11 procenata. Za isto vrijeme u ukupnom stanovništvu Hrvatske, Srbi su 2001. godine, 1991. godine, činili 12,2 procenata ukupnog stanovništva Hrvatske. Dakle, 1991. godine, a 2001. godine, ovo su podaci, zvanični podaci na internetu koji se mogu naći u dijelu koji govori o hrvatskom popisu 2001. godine. Dakle, 10 godina kasnije, učešće Srba u ukupnom stanovništvu Hrvatske svedeno je na 4,5 procenata. Mislim da su to konkretni podaci koje ne može opovrgnuti ni jedna ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tački 26 hrvatske optužnice navedeni su načini na koji je navodno ostvarivan ovaj udruženi zločinački poduhvat. Pa ovako piše, na primer: "Slobodan Milošević, delujući sam ili u dogovoru sa drugim učesnicima", znači sa vama i ostalima, "učestvovao je u udruženom zločinačkom poduhvatu na sledeći način. Pa onda (A)", to je, znači, sve taj paragraf 26, "davao je upustva i pružao pomoć političkom rukovodstvu SAO Zapadna Slavonija, SAO Krajina i RSK u preuzimanju vlasti na tim područjima i kasnije prisilnom uklanjanju hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva". I sad vam postavljam pitanje. U vezi sa preuzimanjem vlasti, ko je bio na vlasti u tim područjima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tim područjima na vlasti su bili predstavnici srpskog naroda, kao što su, recimo Babić, Martić, Dokmanović, Veselinović i tako dalje. Prema tome, mislim netačna je ta tvrdnja u optužnici da se radilo o bilo kakvom preuzimanju vlasti u srpskim Krajinama kada su predstavnici srpskog naroda ionako ranije tu vlast imali tamo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li smo mi, ja, vi ove ljude u Beogradu ikad videli i upoznali pre nego što su oni postali ljudi na vlasti tamo ili nakon što su posatli ljudi na vlasti?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja za sebe mogu pouzdano da tvrdim da te ljude nikada ranije nisam vidio i da sam se sa njima prvi put sreo kao predsjednik Državne komisije koju je Predsjedništvo u punom sastavu imenovalo i mene kao predsjednika te komisije kad sam išao u Knin, a Tupurkovski i Bogićević kod Tuđmana u Zagreb sa željom i namjerom da se obezbjedi poštovanje primirja ovaj, za vas ne mogu da tvrdim da li ste ih sreli ranije ili niste, ali ovaj, mogu da kažem da je komunikacija sa tim ljudima počela onda kada su ti ljudi već formirali svoje organe vlasti na tim teritorijama u Hrvatskoj.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je mogao da preuzima vlast neko ko je tu vlast već imao?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To sam već odgovorio na to pitanje. Oni su već imali tu vlast, prema tome nisu trebali da je preuzimaju. Oni su zadržali vlast.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su vlasti Hrvatske, posebno po dolaženju Hrvatske demokratske zajednice na vlast pokušali da razvlaste Srbe u tim krajevima sa srpskom većinom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To sam do sada više puta ponovio. Pokušali su da šalju policijske snage, specijalne jedinice i tako dalje, da zauzimaju policijske stanice na srpskim teritorijama, razoružavaju tamo te pripadnike policije koji su bili pripadnici srpskog naroda na tim teritorijama i to je i dovelo do sukoba.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je Ustavom SFRJ i ustavima republika, uključujući i Hrvatsku bilo dozvoljeno udruživanje opština?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li na osnovu njihove same inicijative ili je to neko morao da im odobri?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Na osnovu samostalne inicijative opština.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako su formirani ovi entiteti koji su pomenuti u 26 pod (A), SAO Krajina, SAO Slavonija, SAO i tako dalje redom? Kako su oni formirani?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ću reći jedan podatak koji je isto tako nesporan i koji ni jedno da Tužilaštvo ne može osporiti, a može biti interesantan za Pretresno vijeće i ti podaci će praktično oboriti sve tvrdnje u ovoj optužnici o tome da je postojao nekakav plan za udruženi zločinački poduhvat. Koji su to podaci? Vidite, do formiranja zajednice opština, tamo gde je većinsko srpsko stanovništvo u Hrvatskoj, došlo je nakon usvajanja Ustava Hrvatske iz koga je srpski narod kao konstitutivni narod izbačen i dobio satus nacionalne manjine. Dakle, formiranje zajednica opština bilo je posledica ili reakcija srpskog naroda na usvajanje takvog novog ustava u Hrvatskoj. To je jedan elemenat koji je nepobitan. Drugi elemenat, formiranje Srpskih Autonomnih Oblasti, ovaj, na hrvatskoj teritoriji, te oblasti su formirane ako se ja ne varam, mislim 28. februara 1991. godine, a 18. ili 22., ne znam tačno, februara, dakle osam dana, osam dana ranije, ovaj, hrvatska Vlada već konstituisana od strane Hrvatske demokratske zajednice posle ovih izbora, hrvatska Vlada je predložila hrvatskom Saboru, ovaj, Ustavni zakon kojim Sabor Hrvatske oglašava da neće više poštovati Ustav Jugoslavije niti jugoslovenske savezne zakone. Dakle, prvo je usledila ova akcija Vlade i Sabora Hrvatske, a kao reakcija srpskog naroda na tim teritorijama u Hrvatskoj poslužilo je formiranje ovih autonomnih oblasti u kojima oni tada još uvek nijesu otkazali ili potvrdili svoje otcjepljenje od Hrvatske. Nego su samo usvojili deklaraciju kojom će oni poštovati Ustav Jugoslavije i savezne zakone Jugoslavije. I treći podatak, mnogo važan, do formiranja Republike Srpske Krajine, opet je došlo kao reakcija na poteze hrvatskih vlasti i Evropske zajednice. Republika Srpska Krajina je formirana 19. decembra 1991. godine, a dva dana prije toga je Evropska zajednica pozvala sve jugoslovenske republike da podnesu svoj zahtev za priznavanje samostalnosti i nezavisnosti.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala profesore. To je dovoljno. Molim vas sledeće pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su ta rukovodstva o kojima se govori u citiranoj tački optužnice, političko rukovodstvo SAO jedne, druge, treće, prisilno uklanjala hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo i da li su to radili u vezi sa nekim odnosima sa Srbijom ili samnom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prvo, nije u pitanju prisilno i planirano, unapred planirano uklanjanje hrvatskog i drugog hrvatskog i nesrpskog stanovništva, radi se o nečemu što je svakome poznato ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Samo momenat jedan, nema, ja vas čujem, ovako iz daljine, ali nema tona na ovom šestom kanalu odjednom.

SUDIJA ROBINSON: Molim tehničko osoblje da vidi o čemu je reč.

prevodioci: Da li se sada čuje? Jedan, dva, tri. Da li sada čujete? Da li me sada čujete? Jedan, dva, tri. Kanal broj 6. Da li se čuje? Kanal broj šest, BHS.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Odjednom došao uz neki pisak. Dobro, sada ga ima.

SUDIJA ROBINSON: Hvala da nastavimo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pitao sam vas da li su ta rukovodstva o kojima se govori prisilno uklanjala hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne bih mogao pouzdano da tvrdim za pojedinačne slučajeve ili za ponašanje pojedinaca u tim rukovodstvima, ali ono što pouzdano mogu da tvrdim to je da nije postojao nikakav unapred pripremljen plan o prisilnom preseljavanju hrvatskog i ostalog nesrpskog stanovništva sa tih područja. Pouzdano mogu da tvrdim da Jugoslovenska narodna armija nikada nije takvoj mjeri pribegla i mogu da kažem ono što je svakome opšte poznato da je na tim teritorijama gde je dolazilo čak i do oružanih sukoba u naraslim međunacionalnim tenzijama i tako dalje i hrvatsko i srpsko stanovništvo sa tih teritorija jednostavno je pokušavalo da bježi i da se sklanja na područja gde će biti ovaj, njegova fizička zaštita sigurnija.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste vi u Predsedništvu SFRJ pružali pomoć Krajiškim Srbima i njihovom političkom rukovodstvu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, mi kao Predsjedništvo nismo imali nekakvu posebnu, da kažem ekonomsku snagu. Nama, mi smo smatrali da im najveću pomoć možemo pružiti time, ako ostanemo dosledni u našem

stavu kao Vrhovna komanda, da Jugoslovenska narodna armija ostane na onim područjima kao zaštita, fizička zaštita tom stanovništvu do iznalaženja političkog rešenja za njegov status. Ja znam da sam lično primio dve delegacije iz rukovodstva Srpske oblasti Zapadne Slavonije u Predsjedništvu SFRJ, o tome postoje stenogrami, ja mislim da ih Tužilaštvo ima pošto oni su mnogo lakše nego ja dobili ovaj, sve te stenograme i sva ta dokumenta ovaj, u oba susreta koja sam ja tada imao sa njima oni su meni izrazili jedan veliki strah ovaj, šta će im se desiti, tražili su da i tamo razmesimo jedinice Jugoslovenske narodne armije. Ja sam njima saopštio da nijesmo fizički u mogućnosti da to uradimo, jer nam je nedostajalo ljudstva, ovaj i u tom smislu sam savetovao i sugerirao da ni u kom slučaju ne podižu tenzije tamo da bi na taj način mogli najbolje ostati zaštićeni, ali, na žalost, stanovništvo Zapadne Slavonije je doživelo masovni egzodus krajem 1991. godine upravo zato što ih sa jedinicama JNA nismo mogli fizički zaštititi.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u čemu se sastojala pomoć krajiškim Srbima od strane Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, sobzirom da je došlo do ovakvog diskontinuiteta u komunikaciji, Hrvati su se otcjepili, hrvatsko rukovodstvo se otcjepilo od jugoslovenskog Ustava i od jugoslovenskih zakona, a srpsko rukovodstvo na teritorijama u Hrvatskoj otkazalo je poštovanje hrvatskih zakona i ostalo je, ovaj, dosledno da poštuje Ustav Jugoslavije i savezne zakone, ovaj, došlo je do dosta velikih problema u mnogim oblastima. U snabdijevanju hranom, ljekovima i tako dalje, tako da koliko je meni poznato, osnovna pomoć tom stanovništvu tamo na bazi zahteva njihovih legitimnih i legalnih predstavnika imala je karakter humanitarne pomoći.

SUDIJA ROBINSON: Da li imate datum kad se to desilo profesore?

SVEDOK KOSTIĆ: Na šta mislite, gospodine Robinson? Koji datum? Za šta?

SUDIJA ROBINSON: Rekli ste da srpsko rukovodstvo na teritorijama više nije poštovalo Hrvatske zakone i izjavilo je da će poštovati savezne zakone i savezni Ustav i da su time počeli problemi.

SVEDOK KOSTIĆ: Ja sam već naveo da je ovaj, da je to otprilike Sabor Hrvatske doneo takav ustavni zakon na prijedlog hrvatske Vlade, ovaj,

mislim 20. februara, ako se ne varam, ali tu negde možda dan dva razlike, 20. februara 1991. godine, a 28. februara 1991. godine rukovodstvo Srpske Autonomne Oblasti je donelo rezoluciju kojom se izjašnjava da neće poštovati te Hrvatske zakone nego Ustav Jugoslavije i savezne zakone. Dakle, od tog termina otprilike, od kraja februara 1991. godine dolazi onda do teškoća i u snabdjevanju tog stanovništva, do zakrčenih komunikacija, negde te zakrčene komunikacije pravi samo srpsko stanovništvo želeći da spreči prodor hrvatske policije na ta područja radi razoružavanja ovih policijskih stanica na njihovoj teritoriji. Ali nema određenog datuma da bi se moglo reći od tada je to tu primjenjeno. U mnogim ovim oblastima u Srpskim Krajinama termini su bili dosta različiti. Vidite i tih komunikacija i svege toga je najduže, one su najduže trajale na području Zapadne Slavonije, ovaj, ali najprije do tog zaprečavanja je do toga došlo na području Kninske Krajine.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću. Izvolite.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovdje u ovom istom paragrafu sad 26 pod Bosna, kaže: "Pružao je finansijsku, materijalnu i logističku podršku regularnim i neregularnim vojnim snagama neophodnim za preuzimanje vlasti na tim područjima i kasnije prisilno uklanjanje hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva". Recite prvo koje su bile te regularne ili uopšte oružane snage u to vreme na tim područjima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U to vrijeme na tim područjima jedine regularne i na bazi ustava i saveznih zakona, ovaj, postojeće oružane snage činile su snage Jugoslovenske narodne armije koje su tamo bile locirane i u mirnodopskim uslovima i snage Teritorijalne odbrane, jer u uslovima neposredne ratne opasnosti svi oružani sastavi, a to znači i policija i policijski sastavi i dobrovoljačke jedinice i ovaj, regularne jedinice JNA, svi oni predstavljaju jedinstvenu oružanu silu pod jedinstvenom komandom Štaba Vrhovne komande oružanih snaga Jugoslavije, dakle, Generalštaba.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koje su bile neregularne formacije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A neregularne formacije su bile sve one formacije koje je hrvatsko rukovodstvo, ovaj, u međuvremenu formiralo, naoružalo tajno uvezenim oružjem, ja sam lično smatrao i tvrdio i tada da su za mene neregularne formacije bile i tako naglo povećanje policijskih sastava, već sam pomenuo u nekom ranijem, neki raniji dan da su samo za dva mjeseca policijske snage sa 17.000 u mirnodopskim uslovima povećane

na 90.000, ovaj, onda Zbor narodne garde, naoružani građani po političkoj pripadnosti Hrvatskoj demokratskoj zajednici i tako dalje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su krajiški Srbi bili ti koji su bili napadani ili koji su napadali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, iz ovoga što sam do sada imao prilike da kažem, vrlo je jasno da Krajiški Srbi nisu nigde išli da napadaju nikoga nego su bili napadnuti i napadani konstantno i sve što su radili, radili su da bi se odbranili i zaštitili.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste objasnili da je Hrvatski Sabor doneo odluku da ne priznaje jugoslovenski Ustav, oni nekoliko dana posle toga donesu odluku da se pridržavaju jugoslovenskog Ustava. Da li su njihova nastojanje bila opravdana odnosno legalna ili kao takva smatrana ili ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, imajući u vidu da je Jugoslavija postojala kao jedina međunarodno priznata ovaj i članica Ujedinjenih nacija sve do 27. aprila 1992. godine, a da se sve ovo dešava u 1991. godini i to čak ovaj veliki dio toga u prvoj polovini 1991. godine, sasvim je jasno da su takva zalaganja krajiških Srba i rukovodstva krajiških Srba bila legalna i legitimna, na Ustavu Jugoslavije zasnovana.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tački (C) ovog istog paragrafa 26 kaže: "Dao je uputstva organima Vlade Republike Srbije da formiraju oružane snage odvojene od saveznih oružanih snaga radi angažovanja u borbenim dejstvima van Republike Srbije, a posebno na navedenim područjima u Hrvatskoj i kasnije u prisilnom uklanjanju hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva". Recite, molim vas, da li je Republika Srbija ikad formirala oružane snage odvojene od saveznih oružanih snaga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije nikad.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u uslovima postojanja jugoslovenske države ikad postojao plan da se formiraju oružane snage odvojene od saveznih oružanih snaga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznat član 135 Ustava Srbije, pošto je on bio predmet mnogih rasprava i tačnih i netačnih interpretacija, šta vi možete da kažete o tom članu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Taj član mi je dobro poznat, jer je bio zaista često predmet kritika, predmet osporavanja, predmet napada na srpsko rukovodstvo od strane ovih secesionističkih republika. Taj član Ustava srpskog je predviđao mogućnost da ukoliko bi se desilo da secesionističke republike mimo volje i mimo saglasnosti Srbije i drugih federalnih jedinica koje bi željele da ostanu zajedno u toj zajedničkoj državi i dalje, ukoliko bi te republike povukle secesionističke poteze, u Ustavu Srbije je tim članom ostavljena mogućnost da se za takav slučaj ostavi ustavna mogućnost da Srbija reguliše i ta pitanja koja su do tada bila u nadležnosti Ustava SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dok postoji SFRJ, da li je tačno precizirano da sva pitanja nadležnosti SFRJ ostaju u nadležnosti SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno je definisano bilo, dok postoji SFRJ i dok postoji Ustav SFRJ, a mi smo taj Ustav do maksimuma poštovali sve do njegovog ukidanja 27. aprila 1992. godine, odredbe saveznog Ustava i saveznih zakona koji tu materiju regulišu se imaju primjenjivati i za teritoriju Srbije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, u podtački (d) ovog paragrafa 26 kaže "učestvovao je u formiranju, finansiranju, snabdevanju" i tako dalje, "rukovođenju specijalnim snagama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i one su formirane i data im podrška da bi pomogle u ostvarivanju cilja udruženog zločinačkog poduhvata". Molim vas recite mi, da li vam je poznato da su specijalne snage MUP-a Srbije ili bilo koje snage MUP-a Srbije učestvovala u bilo čemu što bi se moglo smatrati ostvarivanjem nekog zločina? Evo, u ovom slučaju cilja udruženog zločinačkog poduhvata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To mi zaista nije poznato.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li bi vama, da je tako nešto postojalo, da li bi vama to moralo da bude poznato? Vama i drugim članovima Predsedništva SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Bilo bi prirodno da smo obavješteni o tome da je to postojalo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tački (E), odnosno podtački (e) 26. paragrafa kaže "učestvuje u pružanju finansijske logističke, političke podrške rukovođenju neregularnim srpskim paravojnim snagama. Takva podrška davana je kao potpora udruženom zločinačkom poduhvatu" i tako dalje. Molim vas da li vam je poznato kakav je bio odnos rukovodstva Srbije i moj lični onos prema paravojnim formacijama i kakav je bio odnos Predsedništva SFRJ i vaš lični prema paravojnim formacijama.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To mi je veoma dobro poznato i vaš odnos i odnos čitavog srpskog rukovodstva koje je onda bilo na vlasti u Srbiji kao i odnos Predsjedništva SFRJ, prema ovim paravojnim formacijama koje su formirale razne političke partije, bio krajnje negativan. Ovaj, mi jesmo nakon prelaska na uslove rada u neposrednoj ratnoj opasnosti, zakonom je bilo predviđeno učešće dobrovoljaca i to je regulisano zakonom i mi smo kao Predsjedništvo u vezi sa tim, a i Štab Vrhovne komande u vezi sa tim donosio konkretna rešenja, naredbe, uputstva i tako dalje. Međutim, što se paravojnih formacija tiče imali smo krajnje negativan stav prema tome, a te paravojne formacije su tada, koliko je meni poznato, formirali tada Vuk Drašković, odnosno njegov Srpski pokret obnove, to je bila opoziciona partija, pa onda Mirko Jović, ovaj, to je bila, ovaj, isto tako jedna politička partija, opziciona tada u to vrijeme. Koliko je meni poznato samo je gospodin Šešelj i njegovi radikali, oni su organizovali dobrovoljce iz redova pripadnika svoje stranke i svojih simpatizera, ali koliko ja znam nije postojala ni jedna jedinica koja je djelovala kao jedinica radikala ili Šešeljeva jedinica. Ti dobrovoljci su upućivani, ovaj, nadležnim komandama Jugoslovenske narodne armije ili Teritorijalne odbrane i oni su raspoređivani prema potrebi u pojedine manje jedinice, koliko znam nigde nije postojala neka veća značajnija jedinica koja bi se sastojala samo od dobrovoljaca Šešeljevih.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio odnos JNA prema paravojnim formacijama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Isti kao i Predsjedništva SFRJ i vas i srpskih vlasti.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Već ste rekli ko je u Srbiji formirao paravojne formacije. Je li imala vlast bilo kakve veze sa formiranjem tih paravojnih formacija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja čak mislim, ako mi dozvolite da kažem, da je mnogim opozicionim partijama u to vrijeme kad se riješavala

politička sudbina i države i naroda, dakle u tim najdramatičnijim trenucima, velikom broju opozicionih političkih partija u Srbiji je važnije bilo da vas oteraju sa vlasti i da sami preuzmu vlast. Pa je i sa formiranjem tih njihovih paravojnih formacija se računalo da bi one u jednom trenutku u povratku sa fronta mogle da se angažuju u ovom zadatku koji sam malopre pomenuo. Ja sam, naravno, mnogo puta, delujući preko javnih tribina ovaj, upozoravao na tu neslogu u srpskom narodu koja je čini mi se ovog puta srpski narod najviše koštao.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, videli smo da su lokalnu vlast na područjima koja su kasnije konstituisale Srpske Autonome Oblasti i od ranije držali, po pravilu predstavnici naroda koji je na tim prostorima bio većinski, to je, dakle, srpski narod. Kao i da su vlasti Republike Hrvatske pokušale da Srbe u tim krajevima razvlaste i razoružaju. To ste objasnili. A sad nam, molim vas, recite da li vam je poznato da je neko proglasio ili oformio nekakvu Dubrovačku republiku i hteo da je očisti od nesrpskog stanovništva, pošto je sve to ovako ovde na gomilu stavljeno? Šta znate o Dubrovačkoj republici?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja bih, prije svega, radi Pretresnog vijeća hteo da kažem, možda oni nijesu u toku, Dubrovačka Republika je kroz vijekove postojala na teritoriji grada Dubrovnika i najuže okoline kao trgovački grad i trgovačka republika koja je na određeni način zadržala nezavisnost i od turske Otomanske imperije koja je 500 godina bila na Balkanu, pa i od Venecije (Venetia) odnosno Mletačke Republike (Venetian Republic) koja je bila preko Jadrana, ovako tada značajna evropska sila. Ideja o postojanju Dubrovačke republike je meni poznata samo na osnovu onoga što sam ja bio u prilici da pročitam u novinama, a mnogo više sam o tome saznao kad sam se povukao iz političkog života iz jednog dokumentarnog filma koji je snimio beogradski "Arhiteh" gde je on prikazao zasjedanje građana sa područja Cavtata i Dubrovnika u hotelu "Kroacija" u Cavtatu i autor te ideje koji je na tom skupu obrazlagao je ugledni građanin Dubrovnika, pravo da vam kažem ne znam da li je po nacionalnosti Hrvat ili Italijan, zove se Aleksandar Apolonio i on je dugo vremena bio na najisturenijim funkcijama sudstva ili tužilaštva ovaj, za područje Dubrovnika.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je neki srpski faktor imao udela u celoj toj priči u nekakvoj Dubrovačkoj republici? I posebno, da li je u toj priči

uopšte bilo održivo da neko ima ideju da ukloni nesrpsko stanovništvo sa područja Dubrovnika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Niko od ovaj, koliko je meni poznato, od srpskih faktora nije imao nikakvog uticaja na to niti je u to bio uključen, a mislim da ideja i tvrdnja o tome da je trebalo ukloniti hrvatsko i nesrpsko stanovništvo sa tog područja krajnje apsurdna i besmislena.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se može govoriti da je JNA na bilo koji način, direktno ili indirektno učestvovala u pripremi i izvršenju prisilnog uklanjanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva iz Dubrovačke republike, SAO Krajine, Zapadne Slavonije i tako dalje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pouzdano tvrdim da se Jugoslovenska narodna armija nije mogla ni u kakvom slučaju naći u takvoj ulozi. Najbolji dokaz je i ovo oko Dubrovnika. Vidite, koliko god je bilo rušenja, paljevina i tako dalje na tim prostorima kuda je Jugoslovenska narodna armija prolazila, odakle joj je pružan otpor, čitav Cavtat, to je grad, odmah u neposrednoj blizini Dubrovnika, čitav Cavtat je ostao netaknut bez jednog opaljenog metka, samo je oštećen bio hotel "Kroacija" koji je bio sjedište paravojnih formacija Hrvatske. Inače čitav Cavtat je bio zaštićen bez ijednog opaljenog metka, bez ijedne štete i na jednom objektu. To znači da tamo gde nije bilo paravojnih formacija i da tamo gde nije pružan otpor Jugoslovenskoj narodnoj armiji kao jedinoj legalnoj i legitimnoj oružanoj sili, tamo nije bilo ni paljevina, ni rušenja, ni uništavanja imovine.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio odnos JNA i Teritorijalne odbrane?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam već rekao da u uslovima neposredne ratne opasnosti Teritorijalna odbrana se potčinjava direktno i neposredno pod komandu jedinica Jugoslovenske narodne armije, dakle ona se udružuje, priključuje tim sastavima i komanda je jedinstvena.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste pominjali, vi ste pominjali neku naredbu Predsedništva, mislim Teritorijalna odbrana je bila pod vojskom i u miru i u ratu, to nije sporno, ali u tabulatoru 50 imate Naredbu Predsedništva od decembra 1991. godine koja se odnosi na dobrovoljce. Vi ste tada doneli tu naredbu. Šta je bila svrha donošenja te naredbe? Evo, u potpisu potpredsednik doktor Branko Kostić.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Našao sam. To je naredba Predsjedništva SFRJ od 20. decembra 1991. godine. Ta je naredba trebalo da kažemo još jedanput potvrdi ono što je već inače u odgovarajućim aktima bilo regulisano uključujući i Zakon o narodnoj odbrani ovaj, dakle i tu se podsjeća da je: “U skladu sa odredbama člana 119 Zakona o opštenarodnoj odbrani za vrijeme neposredne ratne opasnosti da se Jugoslovenska narodna armija i Teritorijalna odbrana popunjavaju i dobrovoljcima” i sad se ne bih zadržavao ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ne treba zadržavati, ali vi ste ovde na samom početku rekli, to je naredba o angažovanju dobrovoljaca u oružanim snagama SFRJ za vreme neposredne ratne opasnosti.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda u tački 5 se kaže: “Dobrovoljac koji po odredbama ove naredbe stupa u jedinicu ili ustanovu oružanih snaga, postaje vojno lice, nosi uniformu, jedinstvene oznake pripadnika oružanih snaga i ima sva ostala prava i dužnosti lica na službi u oružanim snagama”.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li se ovo na bilo kakav način može povezati sa nekom neregularnom situacijom, paravojnom jedinicom ili bilo šta drugo šta bi Predsedništvo time proizvelo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Dobrovoljci su kategorija koja je poznata u armijama svih zemalja, regulisana vrlo jasno i određeno u jugoslovenskom Zakonu o narodnoj odbrani, ovom naredbom se samo da kažem samo još jedanput podsjećaju i obavezuju vojne komande, ovaj, da postupaju u skladu sa tim.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad vidite šta piše u ovom istom paragrafu, tačka (l), ove optužnica, kaže, na mene se odnosi: “Efektivno je nalagao donošenje zakona i propisa vezanih za angažovanje jedinica JNA i Teritorijalne odbrane i srpskih dobrovoljačkih jedinica u Hrvatskoj”. Molim vas da li vam je poznato postojanje bilo kakvog zakona i propisa koji odgovara ovom opisu ili uopšte bilo kakvog koji odgovara ili ne odgovara ovom opisu? Osim ove vaše naredbe o uređivanju načina prijema dobrovoljaca.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato postojanje bilo čega u vezi sa tim, a ako mogu da kažem donošenje zakonskih akata nije čak ni bilo u

nadliježnosti, ne samo što nije bilo u vašoj nadležnosti, nego nije bilo ni u nadliježnosti Predsjedništva SFRJ. Zakonska akta su u normalnoj proceduri donošena u saveznom Parlamentu i obično je njihov predlagač bila savezna Vlada.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja vidim da se u paragrafu (G) govori o efektivnoj kontroli. To onda znači *de facto* kontrola, ne nužno *de jure* kontrola.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: Dakle, ako govorimo samo o zakonodavstvu i o tome kako su izgledali zakoni, ako se odgovor ograniči samo na to, onda on neće neophodno da odgovori na navode optužnice.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Robinson, ali ako se kaže "efektivno nalagao donošenje zakona" onda bi valjda takvi zakoni morali postojati. Znači ja sam nelegalno nalagao donošenje nekih zakona, pa su znači ti zakoni doneti. Ti zakoni uopšte ne postoje, prema tome bilo *de facto*, bili *de jure* ...

SUDIJA ROBINSON: Pa, govorite o paragrafu (G).

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Ne, ja govorim o paragrafu (I) gde piše "efektivno je nalagao donošenje zakona i propisa".

SUDIJA ROBINSON: Ja sam mislio da ste govorili o paragrafu (G).

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, možemo i paragraf (G). Kaže: "Vršio je efektivnu kontrolu ili znatan uticaj na JNA koja je učestvovala u planiranju i prisilnom uklanjanju hrvatskog i nesrpskog stanovništva iz SAO", pa se onda rede. Molim vas, profesore Kostiću, kakvu sam ja to efektivnu kontrolu vršio nad JNA? Doduše, malopre smo prošli kroz onog Vasiljevića i sve ono drugo, ali ajmo da se vratimo ponovo. Kakvu sam ja to efektivnu kontrolu vršio nad JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni to zaista nije poznato. Ja sam malopre kazao, ako je gospodin general Aleksandar Vasiljević kao svedok Tužilaštva izašao sa onakvim konsatacijama, ovaj, a po prirodi posla koji je

obavljao, moglo mu je sve to biti mnogo bliže i bolje poznato nego meni, ja sam samo malopre kazao da se sa takvim ocenama gospodina Vasiljevića potpuno slažem i mislim da vi niste zaista imali efektivnu kontrolu nad Jugoslovenskom narodnom armijom.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, 'ajmo sada da pogledamo stvari iz drugog ugla. Kao Predsedništvo SFRJ i vi kao predsednik Predsedništva SFRJ ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Potpredsjednik.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao potpredsednik Predsedništva i predsedavajući u jednom delu, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi sve vreme o kome ovde govorimo, znači ovde se pominje od avgusta ili pre avgusta 1991. godine do juna 1992. godine, imali informacije o angažovanju JNA i dobijali informacije od Štaba Vrhovne komande, od Generalštaba, o svim, da tako kažem, bar značajnijim kretanjima jedinica Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesmo i to vrlo često, imali smo te informacije, mi smo kao članovi Predsjedništva često išli i u ratnu sobu tamo gde smo bili informisani o stanju na pojedinim područjima, ali mogu da kažem da ni na jednom od takvih sastanaka vi niste prisustvovali.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja nisam prisustvovao, a da li je ijedna od tih aktivnosti JNA na bilo kakav, direktan ili indirektan način bila povezana sa nekim mojim uticajem? Vi ste znali znači sve te aktivnosti, pretpostavljam da ste morali znati za neku koja je povezana sa nekim mojim uticajem ili neko objašnjenje te vrste.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni to zaista nije poznato.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A znali ste sve aktivnosti?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Znali smo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ni za jednu ne možete reći da je bila povezana sa mojim uticajem?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da se vratimo na ovu tačku (I), dakle "efektivno nalagao donošenje zakona". Da li je uopšte i donošen neki zakon o tome i donošeni neki zakoni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tom vremenu ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vezani za angažovanje jedinica JNA i delova dubrovačkih jedinica?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U tom vremenu nijesu donošeni nikakvi zakoni koji bi tu materiju regulisali. Postojali su raniji, postojao je Ustav, postojao je raniji Zakon o narodnoj odbrani, ovaj, postojala je recimo jedna ovakva naredba koju je Predsjedništvo, kao Vrhovna komanda, donijelo, o kojoj su onda imali da postupaju i Štab Vrhovne komande, niži sastavi i tako dalje, ali zakonska regulativa u tom vremenu u tom smislu nije donošena.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad vas molim na koji način su i prema ustavu i drugim propisima, a i prema stvarnim činjenicama života, znači *de facto* funkcionisali Skupština SFRJ i Savezno izvršno veće, odnosno Vlada, kako su oni funkcionisali u vreme o kome je reč? Ko je činio ta tela, ko im je bio na čelu, kako je to funkcionisalo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Savezna skupština je imala tada dva doma, imala je Vijeće republika i Savezno vijeće. Vijeće republika u saveznoj Skupštini su činili paritetni sastavi, ovaj, predstavnika, odnosno poslanika svih republika i autonomnih pokrajina, ovaj, a savezno Vijeće je bilo sastavljeno po jednom drugom principu, dakle korigovani princip "jedan građanin jedan glas" sa tim što je svaka republika imala određeni broj svojih poslanika kao minimum i preko toga onda broj poslanika u odnosu na broj glasača. Savezna Vlada je imala svoje predstavnike, predsjednik savezne Vlade za čitavo to vrijeme je bio gospodin Ante Marković, imala je svoje predstavnike iz svih republika jugoslovenskih, samo što moram reći da je u ovom periodu došlo praktično do ozbiljnog narušavanja urednosti rada i saveznog Parlamenta i savezne Vlade zato što su secesionistička rukovodstva Hrvatske i Slovenije počeli da povlače svoje predstavnike i iz saveznog Parlamenta i iz savezne Vlade.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A evo, stanite tu. Savezna skupština je praktično bila blokirana u svojim funkcijama već krajem 1991. godine, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Savezna Vlada, Ante Marković podneo ostavku negde zbog neslaganja sa budžetom, sa predlogom budžeta negde decembra 1991. godine. U tim okolnostima Predsedništvo bi po ustavu imalo pravo da donosi odluke sa zakonskom snagom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to tačno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste doneli vi neku odluku sa zakonskom snagom i koristili to svoje pravo da delujete i u nekom smislu suženo, i kao zakonodavna vlast?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam ranije izjavio i ponovo sasvim odgovorno izjavljujem da Predsjedništvo SFRJ od 3. oktobra 1991. godine kad je počelo da radi u uslovima neposredne ratne opasnosti, u suženom sastavu i kada je prema Ustavu imalo ustavno pravo da donosi uredbe sa zakonskom snagom, za čitavo vrijeme svoga postojanja ni jednu uredbu sa zakonskom snagom nije donijelo. Dakle, bilo u smislu zakonske regulative, bilo u smislu ograničavanja dostignutog nivoa političkih sloboda, delovanja političkih partija, funkcionisanja republičkih rukovodstava izabranih na višestranačkim parlamentarnim izborima i tako dalje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li podrška i pomoć JNA u obavljanju njene ustavom utvrđene uloge nekakva nelegalna delatnost?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je potpuno legalna delatnost zasnovana na Ustavu i zakonima SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U potparagrafu (j), kaže: "Rukovodio je, komandovao" i tako dalje "i na drugi način pružao podršku JNA, pripadnicima TO kojim su rukovodili Srbi, dobrovoljačkim jedinicama", pa opet nabraja sve ovo, "sve do Dubrovačke republike, u sprovođenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata" i tako dalje. Šta možete da kažete? Je li sam ja rukovodio, komandovao i kontrolisao navedene snage? JNA, Teritorijalnu odbranu i dobrovoljačke jedinice?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mislim da je to netačna tvrdnja kao što je i netačna tvrdnja da su sa JNA rukovodili Srbi ili isključivo Srbi, mi smo čak i u 1992. godini ovaj, i u Generalštabu odnosno u Štabu Vrhovne komande, pa i u mnogim jedinicama Jugoslovenske narodne armije od najvišeg

do najnižeg sastava, imali i pripadnika i drugih nacionalnih zajednica u Jugoslaviji koji su, ovaj, ostali u komandama Jugoslovenske narodne armije samo što nam je priliv regruta bio značajno smanjen i zbog toga se u optužnici maltene optužuje ovaj i Predsjedništvo i vi lično da smo srbizirali Jugoslovensku narodnu armiju, umesto da se ukaže na neustavno ponašanje secesionističkih rukovodstava koja su po ustavu i po zakonu bila dužna da svoje regrute šalju u Jugoslovensku narodnu armiju.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: To je blago šta ste rekli. Ovde je ustavna obaveza proglašena za zločinački poduhvat. Molim da vidimo samo jedan kratak filmski insert pošto zaista ova priča o Dubrovačkoj republici deluje, deluje, ajde da ne upotrebim nikakav izraz za kvalifikovanje toga. Da vidimo jedan kratak insert. Evo, imamo ga ovde.

(Video snimak)

Aleksandar Apolonio: Ja bih vam izložio ideju o osnivanju Dubrovačke republike. Radi se o pokretu, jednom izvanstranačkom pokretu koji želi da okupi sve ljude, sve građane Dubrovnika, dubrovačkog kraja, pa i Dubrovčane po svijetu u jednom zajedničkoj težnji da se izradi, da se stvori jedna demilitarizirana, jedna autonomna jedinica, odnosno republički organizam Dubrovnika. Republika Dubrovnik.

Novinar: Srpsko-crnogorsko rukovodstvo ...

(Kraj video snimka)

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je već drugo. Je li to ova ličnost za koju ste rekli da ne znate je li je Hrvat ili Italijan na tom skupu, Apolonio?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste, Aleksandar Apolonio.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, profesore Kostiću. U ovoj istoj tački pod (K) kaže "rukovodio je, komandovao" i tako dalje, "policijskim snagama MUP-a Srbije čiji su pripadnici pomagali da se sprovede čin udruženog zločinačkog poduhvata", pa opet sve to do Dubrovačke republike, od Krajine do Dubrovačke republike. Da li vam je poznato za sve to vreme dok ste bili na funkciji potpredsednika Predsedništva da je MUP Srbije išao, učestvovao u ostvarenju nekakvog cilja udruženog zločinačkog poduhvata bilo gde?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato, a pouzdano mogu da tvrdim da MUP Srbije, ama nikakvog uticaja u dubrovačkoj operaciji imao nije. Niti učešća.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta vam je poznato o tome, da li su vojska i policija u Krajini vršili neke zločine? Kad kažem "policija", mislim na Krajišku policiju i vojsku, mislim na JNA i Teritorijalnu odbranu Krajine. Da li vam je poznato da su vojska i policija vršile tamo neke zločine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne bih kazao punu istinu, ako bih sada odrečno u tom smislu kazao. Meni nije poznato da su vršili, da su vršili zločine ovaj, ali ne isključujem mogućnost da je bilo ovaj, to je bio građanski rat i ne isključujem mogućnost da je kod svih strana koje učestvuju u tom građanskom ratu bilo pojedinaca koji su pravili zločine i ja zaista, uz svo ovo moje svedočenje i dosta da kažem tvrdo pobijanje mnogih navoda iz optužnice, ne bih volio da se shvati da u bilo kom smislu podržavam zločin bilo koje vrste. Ja jesam za to da se svaki zločin i to žestoko i rigorozno kazni i njegovi akteri, ali nijesam za to da se, da kažem napamet optužuju pojedinci ili grupe i da se izmišljaju i njihove krivice. Za te zločine kojih je sada sasvim sigurno bilo na sve tri strane i kod Hrvata i kod Srba i kod Muslimana.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato ko je sa srpske strane vršio zločine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, moram da kažem da ne mogu sada, u ovom trenutku da kažem, jer ja nijesam imao pouzdanih podataka o tim zločinima pojedinačnim koji su se tada dešavali da bih, ja mogu samo da kažem da sam kasnije bio u prilici da slušam, dakle kada sam se povukao iz političkog života, od polovine 1992. godine, pa slušajući i prateći rad ovog Suda čiji sam rad dosta pažljivo pratio vazda kad mi je to vrijeme i druge obaveze dozvoljavali, bio sam u prilici najčešće da čujem da su to bile paravojne formacije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A kakav je bio odnos vlasti u Srbiji i Jugoslaviji i vlasti u Krajinama, dakle ne samo u Jugoslaviji i Srbiji nego i vlasti u Krajini prema zločinima koje su izvršile paravojne grupe ili paravojne formacije ili kako god hoćete da ih nazovem?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da kažem samo da smo mi u Predsedništvu SFRJ ovaj, bili u prilici više puta i da upozoravamo i da skrećemo pažnju i informisani od nadležnih organa iz Štaba Vrhovne komande oko

toga da se ovaj, najžešće sankcionišu sve te pojave pojedinačnih zločina, da se procesuiraju ti slučajeви i tako dalje, ali ne bih mogao da konkretno kažem oko toga. Znam recimo da kad sam bio u Kninu kao predsjednik Državne komisije i to istoga dana kada su Bogičević i Tupurkovski bili kod Tuđmana u Zagrebu, na bazi dogovora koji smo zajednički u komisiji postigli ovaj, znam da je tada i rekli su mi da je tada ovaj, i u Kninu bilo Srba koji su da kažem se ogriješili o zakon, pa su bili pritvoreni tamo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tada su vas obavestili da su pojedini Srbi uhapšeni zbog vršenja krivičnih dela? Tada kada ste vi bili tamo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, da.

SUDIJA KVON: Profesore, ranije ste rekli da ste ustanovili u mnogim slučajevima kad su počinjeni zločini na srpskoj strani, rekli ste da su to bile uglavnom paravoјne jedinice. Mogu li da vas pitam šta ste mislili pod tim paravoјne jedinice na srpskoj strani? Da li biste to mogli da nam pojasnite?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja sam samo, da budemo precizni i jasni, ja sam kazao dok sam obavljao dužnost potpredsjednika Predsjedništva da nijesam imao mnogo tih informacija o pojedinačnim zločinima koji su vršeni, dakle ponavljam ono što sam već rekao, ali da sam nakon povlačenja iz političkog života, posle juna 1992. godine bio u prilici da čujem preko medija i posebno prateći suđenje u ovom Sudu da su zločine vršile paravoјne formacije. Prema tome, mogu vam odgovoriti samo ono što ste vi već imali prilike da čujete. Tu su se pominjali Bijeli orlovi, pa Dušan Silni i tako dalje, dakle to su te paravoјne formacije koje nijesu išle u sastav Jugoslovenske narodne armije i, ovaj, Teritorijalne odbrana i dobrovoljaca koji su ulazili u sastav JNA.

SUDIJA KVON: Hvala vam.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 29 hrvatske optužnice kaže se: "Slobodan Milošević, dok se nalazio na najvišim položajima vlasti takođe snosi individualnu krivičnu odgovornost za dela i propuste svojih podređenih" i tako dalje, pa se onda citira "nadređeni je odgovoran za dela svojih podređenih za koje je znao ili je imao razloga da zna, da se njegovi podređeni spremaju da počine takva dela" i tako dalje. Na kojoj sam ja funkciji bio u relevantno vreme navedeno u paragrafu 7, ove hrvatske optužnice?

Tamo kaže: "Ovaj udruženi zločinački poduhvat od pre 1. avgusta, pa do juna 1992. godine". Na kojoj sam ja to funkciji bio u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vi ste u to vrijeme bilo predsjednik Srbije. Republike Srbije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko su bili moji podređeni u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja bih teško mnogao da sada imenujem ko su vaši podrijeđeni sobzirom da je i u Srbiji, kao i u drugim jugoslovenskim republikama ta vlast na određen način bila podijeljena na izvršnu, na sudsku i zakonodavnu vlast. Ono šta je vrlo jasno i što ne može niko osporiti to je da ste vi tada kao predsjednik Srbije imali nesporan i najjači politički autoritet i politički uticaj. I sada, ako me već pitate za to, ja bih možda očekivao da gospodin Najs sutra izađe sa jednom optužnicom protiv gospodina Blera (Tony Blair) recimo, za sva ubistva, za sva silovanja, ovaj, za sve provalne krađe koje se dese u Londonu (London) prethodne noći, recimo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato, evo, tada ste bili vrlo intenzivno u Beogradu, da li je neko od lica koja bi se mogla svrstati u moje podređene, bilo direktno, bilo indirektno, učestvovao u vršenju nekog zločina, evo sada govorimo o Hrvatskoj, na području Hrvatske, ili na području Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, sada moram da dođem na onu tačku 30 odnosno paragraf 30 koji se tiče vas i drugih, koji glasi: "Najmanje od marta 1991. godine do 15. juna 1992. godine, Slobodan Milošević je imao kontrolu nad četvoročlanim srpskim blokom u Predsedništvu SFRJ. Te četiri osobe bile su Borislav Jović, predstavnik Srbije, Branko Kostić predstavnik Crne Gore, Jugoslav Kostić predstavnik Vojvodine, Sejdo Bajramović predstavnik Kosova. Slobodan Milošević je koristio Borislava Jovića i Branka Kostića kao svoje glavne zastupnike u Predsedništvu i preko njih rukovodio postupcima srpskog bloka. Od 1. oktobra 1991. godine u odsustvu predstavnika Hrvatske, Slovenije, Makedonije i Bosne i Hercegovine, četvoročlani srpski blok vršio je vlast Predsedništva koje je uključivalo i ovlašćenja kolektivnog Vrhovnog komandanta JNA. Ovo 'krnje Predsedništvo' bespogovorno je izvršavalo politiku Slobodana Miloševića. Savezno predsedništvo imalo je efektivnu kontrolu nad JNA u svojstvu vrhovnog komandanta te na jedinicama TO i dobrovoljačkim jedinicama koje su delovale u koordinaciji sa i pod nadzorom

JNA. Generali Veljko Kadijević i Blagoje Adžić koji su rukovodili i nadzirali snage JNA u Hrvatskoj, stalno su komunicirali sa optuženim i konsultovali se sa njim". Da li se navedena četiri člana Predsedništva SFRJ mogu nazvati srpskim blokom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja sam to već rekao. Prvo, ja sam iz Crne Gore i deklarišem se kao Crnogorac. Da su pokušali to nacionalno određivati, onda bih makar, kažem poštujući tu moju Crnu Goru, iako je mala, ovo Tužilaštvo trebalo da kaže srpsko-crnogorski blok. Ali nije problem u tome. Problem je u nečemu drugome: što Tužilaštvo u čitavom tekstu optužnice u pežorativnom smislu koristi termin srpski blok. Da je htelo biti objektivno do kraja, onda bi moglo da govori o zagovornicima ideje secesije, nasilne secesije i razbijanja Jugoslavije i zagovornicima očuvanja Jugoslavije i njenog integriteta. Oni to naravno ne koriste, oni koriste termin "srpski blok" i zato sam i kazao ranije da su oni praktično izvršili plagijat iz knjige gospodina Mesića sa tim što gospodin Mesić nas naziva "četvoročlanom bandom" ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, ovi komentari svedoka su potpuno neprimereni. On stalno iznosi komentare da smo mi prepisivali manje više iz knjige gospodina Mesića i to je potpuno neprimereno.

SUDIJA ROBINSON: Nisam siguran da se slažem. Reći da je to plagijat knjige, nije uvreda. To je tako ili nije tako, ali mislim da bi bilo bolje da se koncentrišemo, gospodine Miloševiću, na nomenklaturu "srpskog bloka", da se na to ne orijentišemo, jer to je samo ime. Zašto ne bi bilo bolje da skrenete pažnju svedoka na ono što se tvrdi da su ta četvorica ljudi uradili. Čini mi se da je to mnogo važnija optužba, a ne upotreba samog imena.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nećemo se baviti imenom. Dakle koji ste zločin vi kao "srpski blok" odnosno Predsedništvo izvršili koju ste odluku doneli, makar i u najboljim namerama koja je imala neke tragične posledice ili gubitak ljudskih života, materijalnu štetu il bilo šta drugo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam čak i u dosadašnjem svjedočenju kazao da Predsjedništvo SFRJ ni u proširenom, ni u suženom sastavu nije donijelo ni jednu odluku koja bi se mogla kvalifikovati kao zločinački poduhvat. Na dopunsko pitanje gospodina Robinsona kazao sam isto tako da čak ne znam ni za jednu odluku koja bi mogla podstaći sukob i odvijanje stvari u pravcu širenja rata i međunacionalnih sukoba tako da očekujem

zaista ukoliko me i ovde gospoda iz Tužilaštva ne prekinu, očekujem da će gospodin Najs (Nice) sa svojim saradnicima u ovim narednim danima koji predstoje verovatno iznijeti neku od tih zločinačkih odluka, pošto ih u optužnici nema.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Dobro, a da li ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vreme je za pauzu, napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, profesore Kostiću, da li sam ja koristio Borislava Jovića i vas kao svoje glavne zastupnike u Predsedništvu SFRJ i preko vas rukovodio postupcima tog takozvanog "srpskog bloka" kao što ovde piše u paragrafu koji sam vam citirao?

prevodioci: Mikrofon, molim za svedoka.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ono što pouzdano mogu da tvrdim to je da na mene niste uticali. Pouzdano mogu da tvrdim da mene u te svrhe niste koristili. Mogu samo da pretpostavim da ste sa gospodinom Jovićem imali češće komunikacije nego samnom, jer je on predstavljao Srbiju u Predsjedništvu SFRJ, ali čak i da ste imali takvu apsolutnu kontrolu nad nama, malopre sam kazao, nema ni jedne odluke koju je to Predsjedništvo donijelo koja je mogla predstavljati zločinački poduhvat ili podstaći da kažem nekoga da vrši zločinački poduhvat.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad je o vama reč, kome ste vi bili odgovorni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio odgovoran Skupštini Crne Gore. Mada mandat članova Predsjedništva nije bio imperativne prirode, drugim riječima, nije obaveza članova Predsjedništva bila da u Predsjedništvu obavezno slijede zaključke svoje republičke skupštine. Ali, naravno, u svim važnijim stvarima smo se konsultovali. Ja sam u svim važnijim stvarima konsultovao moju republičku skupštinu i njoj bio odgovoran. Ona me je

mogla svakog trenutka smijeniti, ako bi ocijenila da u svom radu, u svom djelovanju ne slijedim ono što skupština misli da bi trebalo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete da komentarišete onaj deo citata koji sam vam sad pročitao, prilično dug, ali da je savezno Predsjedništvo imalo efektivnu kontrolu nad JNA u svojstvu Vrhovnog komandanta i nad jedinicama TO i dobrovoljačkim koje su delovale u koordinaciji i pod nadzorom JNA. Samo kratko komentarišite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja mogu samo da kažem da je to jedna od tih, eto, nekoliko rijetkih konstatacija u optužnici koje su tačne. Dakle, Predsjedništvo SFRJ je bilo civilna Vrhovna komanda Jugoslovenske narodne armije odnosno oružanih snaga, jer pored JNA te oružane snage činile su policijske snage, Teritorijalna odbrana i dobrovoljci. U tom smislu Predsjedništvo je zaista kontrolisalo JNA, neposredno operativno rukovođenje i komandovanje je bilo u nadliježnosti Štaba Vrhovne komande, Generalštaba kao stručnog organa, a ono što smo mi u ovom periodu posebno od kad smo radili kao suženo Predsjedništvo, najveći broj odluka se odnosio na zaključivanje primirja, na davanje ovlašćenja gospodinu Veljku Kadijeviću kao, ovaj, nadležnom dakle bio je ministar odbrane praktično, imao je ispod sebe Generalštab odnosno Štab Vrhovne komande, da zaključuje primirja ili da nakon tih obavljenih razgovora i zaključenih primirija konstatujemo da li se u svemu ovaj, gospodin Kadijević ponašao u skladu sa instrukcijama koje mu je Predsjedništvo dalo.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta ste ustanovljavali u tom svom radnom odnosu sa Generalštabom? Da li se Kadijević pridržavao instrukcija koje ste mu vi davali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, samo je u jednom slučaju došlo do spora. Na jednom od tih mirovnih pregovora, mislim da je to bilo 10. oktobra u Hagu (The Hague), ako se ne varam, hrvatska sredstva informisanja, pa čini mi se i gospodin Hans van den Bruk (Hans Van Den Broek) su, ovaj, izjavili, ustvrdili kako je gospodin Veljko Kadijević prihvatio da se kompletna Jugoslovenska narodna armija izvuče iz Hrvatske. On to, naravno, nije prihvatio i ovaj, on je sebe proglasio nenadliježnim za to, mi smo o tome razgovarali na Predsjedništvu i Predsjedništvo je zauzelo kategoričan stav ovaj koji je bio i stav gospodina Kadijevića isto tako, da se Jugoslovenska narodna armija ne može povući sa kriznih žarišta u Hrvatskoj sve dok se ne

nađe neko drugo rešenje koje će obezbediti fizičku zaštitu srpskog naroda na srpskim teritorijama u Hrvatskoj.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, neću vam dalje citirati ono šta sam vam pročitao, jer smo ranije razmatrali ovaj moj uticaj navodni na Kadijevića, Adžića i tako dalje, uostalom i Vasiljević je o tome svedoči ovde. Pogledajte paragraf 31 hrvatske optužnice koji glasi: "Slobodan Milošević je imao efektivnu kontrolu nad KOS-om, kontraobaveštajnom komponentom JNA. Imajući kontrolu koju je imao nad rukovodiocima KOS-a, a posebno nad generalom Aleksandrom Vasiljevićem, u Hrvatskoj su angažovani agenti KOS-a", sprovodili moju politiku, "usmeravajući postupke lokalnih političara hrvatskih Srba usmeravajući i pružajući podršku lokalnoj srpskoj policiji snagama bezbednosti, dovodeći u Hrvatsku dobrovoljačke grupe i pružajući podršku njihovim aktivnostima". E sad mi recite, molim vas, da li sam ja imao neku *de facto* kontrolu nad Vasiljevićem, KOS-om i tako dalje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Meni nije poznato da ste vi imali kontrolu nad Vasiljevićem, ja mogu da kažem da ni ja, dakle kao potpredsjednik Predsjedništva, kao član te Vrhovne komande nijesam imao neposrednu kontrolu nad Vasiljevićem. Prema tim Pravilima službe i regulisanom komuniciranju, utvrđenoj odgovornosti, načelnik 12. uprave KOS-a je bio direktno odgovoran saveznom sekretaru za narodnu odbranu, gospodinu Veljku Kadijeviću. Tako da ja mogu reći da izuzimajući više susreta koje sam sa gospodinom Aleksandrom Vasiljevićem imao u ratnoj sobi Štaba Vrhovne komande, gde smo tamo kao Vrhovna komanda prisustvovali da bi nam ovaj, najodgovorniji ljudi iz Štaba Vrhovne komande predočili situaciju i tako dalje, izuzev tih susreta ja mogu da kaže da ni ja čak nisam imao ni jedan susret sa gospodinom Vasiljevićem u četiri oka ili sa vama recimo. A ne znam da ste vi uopšte imali ikakvu neposrednu komunikaciju ...

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da nisam. Uostalom to ni sam Vasiljević nije ovde tvrdio kao svedok Tužilaštva. A recite od kad je KOS delovao na teritoriji Hrvatske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja pravo da vam kažem ne znam tačno, mislim da je KOS kao služba odgovarajuća u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, ne znam da li je mijenjao ime, ali KOS je djelovao na teritoriji Hrvatske kao i na svim drugim dijelovima jugoslovenske teritorije u jedinstvenoj SFRJ, ovaj, praktično kao dio ovaj, odgovarajuće službe Jugoslovenske narodne armije ovaj, praktično od 1945. godine, pa na ovamo, sve do 27. aprila.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je delovao na teritoriji Srbije i Crne Gore i na celoj teritoriji Jugoslavije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, kazao sam, djelovao je na čitavoj teritoriji SFRJ u svim republikama, djelovao je i na teritoriji Hrvatske.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je išta poznato o ovoj tvrdnji da su agenti KOS-a usmeravali postupke lokalnih političkih rukovodilaca hrvatskih Srba i pružali pomoć lokalnoj srpskoj policiji i snagama bezbednosti?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Zaista ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su agenti KOS-a dovodili u Hrvatsku srpske dobrovoljačke grupe i pružali podršku njihovim aktivnostima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nikad nisam čuo za to.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafima 34 i 35 kaže se “Od 1. avgusta 1991. godine do juna 1992. godine”, je li to vreme dok ste vi potpredsednik Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde kaže “Slobodan Milošević, delujući sam ili u dogovoru sa drugim poznatim i nepoznatim” i tako dalje “učesnicima zločinačkog poduhvata, planirao, podsticao, naredio, podržavao pripremu ili izvršenje progona hrvatskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva sa svih ovih područja”. A sledeća tačka 35, kaže: “Tokom celog tog perioda srpske snage koje su sačinjavale jedinice JNA, lokalno TO, jedinice Teritorijalne odbrane iz Srbije i Crne Gore, lokalne policijske jedinice i policijske jedinice MUP-a Srbije i paravojne jedinice, napadale su i preuzimale vlast u gradovima, naseljima i selima na gore navedenim područjima. Nakon preuzimanja vlasti srpske snage u saradnji sa lokalnim srpskim vlastima uspostavile su režim progona smišljen da bi se hrvatsko i drugo nesrpsko civilno stanovništvo isteralo sa tih područja”.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, u vezi sa paragrafom 34 nemojte da pitate svedoka da li ste vi delujući sami ili u saradnji sa drugim znanim i nepoznatim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata počinili zločine koji su ovde navedeni. To je jedna vrsta opšteg pitanja na koje je svedok davao takvu vrstu odgovora koja nam nije od koristi. U vezi sa paragrafom

35 možete da pitate da li su činjenice koje su ovde pokrenute koje su ovde pomenute tačne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, ja potpuno uvažavam to šta kažete, ali molim vas da ne gubite iz vida činjenicu da je i svedok naveden kao jedan od onih koji su navodno samnom to činili šta piše u paragrafu 34. Pa bi, kad bi to bili tačno, nešto o tome morao znati. A u paragrafu 35 kaže, dakle "srpske snage koje su sačinjavale jedinice JNA". Jesu li jedinice JNA bile srpske snage?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, bile su jugoslovenske snage, oružane snage SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su jedinicama JNA bile potčinjene sve ove jedinice, TO i ostale?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jugoslovenskoj narodnoj armiji su bile potčinjene Teritorijalna odbrana i, ovaj, dobrovoljci. I policijske snage.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je JNA, znači na čelu tih jedinica i ona sama negde napadala gradove, sela, preuzimala vlast i posle toga izbacivala hrvatsko stanovništvo sa tih područja?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prvo, to su neosnovane tvrdnje. Činjenica je da su Jugoslovenska narodna armija u mnogim gradovima i mnogim kasarnama Hrvatske u to vrijeme bila stalno blokirana i stalno u opsadi. Dakle, nije joj bilo čak ni omogućeno, čak ni da se pokreće negde, čak i onda kada je trebalo izvlačiti te jedinice iz blokiranih kasarni na druga područja Jugoslavije. A drugo, velika je neistina zaista tvrditi da je Jugoslovenska narodna armija u bilo kom slučaju organizovala ili pokušala vršiti nasilno preseljenje hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva sa tih područja. Jugoslovenska narodna armija se čitavo vrijeme postavljala neutralno sve do onog momenta dok su hrvatske paravojne formacije do te mjere ojačale da su onda počele i direktne napade na Jugoslovensku narodnu armiju.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Progoni se prema paragrafu 36 sastoje u istrebljenju ili ubistvu više stotina hrvatskih i nesrpskih civila. Onda u dugotrajnom i rutinskom zatvaranju i zatočenju više hiljada hrvatskih i drugih nesrpskih civila, uspostavljanju i održavanju nehumanih životnih uslova za hrvatske i druge nesrpske civile zatočene u zatočeničkim objektima i redom, protivpravnim napadom na Dubrovnik, hrvatska sela, premlaćivanju,

pljačkanju hrvatskih i drugih nesrpskih civila i tako dalje i tako dalje. Da li imate neka saznanja o ovim aktivnostima o kojima govori optužnica i da li ima nešto šta bi mogli da kažete da je tačno iz ovoga šta sam naveo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nemam nikakvih saznanja i već sam sa tom idejom koja se provlači kroz više tačaka u optužnici kazao da je zaista neosnovano tvrditi da je Jugoslovenska narodna armija vršila progone i masovna preseljenja, pa čak i ubistva i zatvaranja i tako dalje. Ono što pouzdano znam to je da je Jugoslovenska narodna armija, u situaciji kada je već i sama napadnuta, bila dovedena u poziciju da se mora braniti, da se radi o jednom međunacionalnom sukobu, o jednom građanskom ratu na čitavoj toj teritoriji Hrvatske tada u to doba i sasvim je izvesno i jasno da je tamo bilo i naoružanih civila, dakle građana naoružanih, da je u tim sukobima bilo ovaj i zarobljenih lica, ta lica je negde verovatno trebalo smjestiti, sabrati i tako dalje dok se njihova sudbina riješi. Ja mogu da kažem radi Pretresnog vijeća ovde, vidite Vukovar se najčešće pominje. Ako mogu da završim misao, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Da, da.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Gospođa Vesna Bosanac, ja mislim da je ona bila direktor recimo vukovarske bolnice, ona je jedno od tih zarobljenih lica i to brojnih zarobljenih lica recimo u Vukovaru od strane Jugoslovenske narodne armije. Na osnovu punovažne sudske odluke, posle provedene istrage, gospođa Vesna Bosanac je proglašena za ratnog zločinca, ovaj, kasnije je ona zamijenjena po onom sistemu "svi za sve" koji je gospodin Panić kao predsjednik Vlade Savezne Republike Jugoslavije dogovorio sa predstavnicima ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala. Ne, ne, jer mi to nije od pomoći. Već sam ranije rekao, ponovo moram da kažem. Gospodine Miloševiću, ovakav način ispitivanja nije od pomoći. Ako pogledate paragraf 36(A), videćete da se u njemu iznosi navod o progonima i zatim onda završava rečima "što je detaljno opisano u paragrafima 38 do 59 i od 73 do 75". Za navod u potparagrafu (B) takođe se navodi da je detaljno opisan u paragrafu 64. Prema tome, ako vi svedoka pitate samo u vezi tih opštih navoda i ako on onda odgovori, ne, nisu se dogodili, to nije od pomoći. Bilo bi vam mnogo pametnije da govorite o konkretnim specifičnim navodima zločina navedenih u optužnici, ako ovaj svedok može da da neke informacije u vezi sa njima.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, evo, sasvim konkretno ...

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite mi da budem sasvim jasan. Ja vas ne pozivam da prođete kroz optužnicu pasus po pasus, ja vam samo kažem da ovakav način ispitivanja kojim se sada koristite nije od pomoći ni vama ni Sudu. Ovaj svedok je ovde već nekoliko dana i vi morate brzo da završite svoje ispitivanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Pa, ja se trudim da što brže prolazim kroz pitanja, ali pitanja je mnogo, a ovaj svedok je bio potpredsednik Predsedništva SFRJ koje je upravo u ovom ključnom periodu bilo Vrhovna komanda JNA. Ovde se tvrdi da su svi bili podređeni JNA i pominje se JNA, on kao predsedavajući tog tela bi morao bolje od mene da bude obavešten o onome što se dešava. Ako on nešto ne zna, kako bih ja to mogao znati, jer Predsedništvo SFRJ je imalo nadležnost nad celom teritorijom Jugoslavije. Moja nadležnost je bila na teritoriji Srbije.

SUDIJA ROBINSON: Idemo dalje. Hajde da privedemo kraju glavno ispitivanje ovog svedoka što je moguće ranije.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, profesore Kostiću. Evo, uzećemo ove paragrafe 64 i 65 hrvatske optužnice gde se govori o protivpravnom zatočenju, zatvaranju i tako dalje, dakle da vidimo u vezi sa ovim što gospodin Robinson kaže da budemo konkretni. Evo pogledajte, molim vas. Ovde se kaže: "Srpske vojne snage koje su se sastojale od JNA, TO i dobrovoljačkih jedinica koje su delovale u saradnji sa lokalnim policijskim osobljem i policijskim osobljem iz Srbije i lokalnim srpskim vlastima, uhapsile su i zatočile više hiljada hrvatskih i drugih nesrpskih civila sa navedenih područja u sledećim kratkoročnim i dugoročnim zatočeničkim objektima". Molim vas da pogledamo te zatočeničke objekte i da vidimo šta su to. Prvo, opet se kaže srpske vojne snage su se sastojale od JNA. Da li se one mogu nazvati srpskim vojnim snagama te 1991. godine i 1992. godine i dalje, Jugoslovenska narodna armija?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, to je Jugoslovenska narodna armija, to su oružane snage SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pogledajte, molim vas. Ovde imate sasvim konkretno od (A) pa do (K). "Vojno skladište JNA u Morinju, Crna Gora, oko 320 zatočenika ... "

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prvo morate da ustanovite osnovu za odgovor koji će dati svedok. Dakle, kako je on u položaju da zna nešto o tim zatočeničkim objektima i o tome da li su se aktivnosti koje se ovde navode zaista i odigrale? Dakle, vi morate od njega prvo da dobijete iskaz o tim pitanjima.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Profesore Kostiću, vi ste maločas rekli da je vaša nadležnost bila efektivna kontrola JNA, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde u ovom paragrafu 64 su navedeni isključivo objekti JNA. Nema ni jednog drugog objekta osim objekata JNA. Da li ja treba da na osnovu toga zaključim da ako neko o tome nešto zna na političkom vrhu, radi se o JNA onda bi to morali biti vi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Bilo bi normalno.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas šta znate da je u Crnoj Gori, dakle u vašoj republici u vojnom skladištu JNA bilo 320 zatočenika?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja vam praktično sa ovim odgovorom mogu dati odgovor i na ove ostale objekte i broj zatvorenika koji se tamo kaže. Ja moram da vam kažem da zaista nisam u poziciji niti sam tada bio obavешten niti sam znao gde se nalaze ti zatočenički objekti, koliko je u njima zatočenika, ovaj, ali iz ovoga što se u optužnici navodi, može se samo izvesti jedan zaključak da sve ovo što se u optužnici navodi upućuje na zaključak da se radi o vojnim objektima. Radi se o objektima Jugoslovenske narodne armije, dakle ti objekti Jugoslovenske narodne armije bili su korišćeni od te Jugoslovenske narodne armije i oružanih snaga SFRJ radi smještanja i sabiranja praktično tih zarobljenika, zatočenika kako ih zovete, nakon čega se sa tim zatočenicima postupalo po pravilima Ženevske konvencije (Geneva Conventions), koliko ja znam, pa evo i sada malopre kad sam pomenuo gospođu Vesnu Bosanac, iako osuđena kao ratni zločinac, ona je ostala živa i ona je ostala razmijenjena. Drugim riječima, Jugoslovenska narodna armija i njene komande i komande oružanih snaga nijesu vršile zločine nad tim zatočenicima. A koliko je njih bilo i gdje su ti objekti bili ja zaista ne znam,

niti je moja dužnost da za to znam, zato sam i u jednom trenutku i kazao verovatno bi gospodin Najs mogao gospodina Blera optužiti za mnoge zločine koji su se sinoć desili u Londonu.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovde ima na nekoliko mesta, evo preskočiću ove, ove konkretne lokacije koje nisu u Srbiji. Ali ima, na primer, pod (E), Poljoprivredno dobro JNA "Stajičevo", Srbija, pa onda kasarna JNA u Begejcima, Srbija, pa kasarna JNA u Zrenjaninu, Srbija, pa Vojni zatvor JNA u Sremskoj Mitrovici, Srbija, pa Vojni zatvor JNA u Šidu, Srbija. Mislim da sam sve lokacije u Srbiji pomenuo. Dakle, ovo su sve vojni objekti, odnosno objekti JNA, od kasarne do vojnog zatvora. Sada mi recite kao potpredsednik Predsedništva i jugoslovenski političar koji dobro zna i tadašnje *de facto* stanje o propise, da li je Republika Srbija imala ikakve nadležnosti nad objektima JNA u svojoj teritoriji, na svojoj teritoriji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ni Republika Srbija ni jedna druga republika nije imala nadležnosti nad vojnim objektima na njihovim teritorijama. Recimo bilo je odmaralište vojno u Kugarima. Nije hrvatska vlast imala nadležnost recimo nad tim vojnim objektom nego Jugoslovenska narodna armija i tako se taj propis ili taj odnos je bio utvrđen ...

SUDIJA ROBINSON: Odgovorili ste na pitanje, odgovorili ste na pitanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, maločas ste rekli da niti ste znali niti ste mogli znati gde, na kojim lokacijama JNA ima zarobljenike iz ovih sukoba, pa ako vi koji ste bili komanda JNA to niste mogli znati, kako smatrate da sam mogao ja da znam koji sam bio predsednik Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam to već rekao, to je neosnovano ...

SUDIJA ROBINSON: Nemojte da odgovorite na ovo pitanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se tvrdi da je u ovim zatočeničkim objektima, tu piše tačka 65 da su bili surovi uslovi, nečovečno postupanje, konstantno fizičko i psihičko zlostavljanje uključujući lažna pogubljenja, mučenje, premlaćivanje i seksualno zlostavljanje. Da li vam je išta poznato, dakle ovo su objekti JNA, ljudi koji su zatvoreni od strane ...

SUDIJA ROBINSON: Ako on nešto i zna o tome, gospodine Miloševiću, odakle njemu te informacije koji je izvor njegovih saznanja? Samo tako mi možemo da procenimo kakvu težinu možemo da damo njegovoj izjavi.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ikad dobili direktno, indirektno, zvanično, nezvanično, bilo kakvu informaciju da je neko negde seksualno zlostavljan ili mučen u ovim mestima gde su bili zatvorenici? Zarobljenici JNA.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Zaista ne nikad, ali ne mogu da isključim mogućnost da je bilo i nehumanog ponašanja pojedinaca, ali zaista nikad nisam dobio takvu informaciju.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kostiću, koliko ste vi tih objekata posetili?

SVEDOK KOSTIĆ: Ni jedan od tih objekata ja nisam posetio. Ja sam samo u ovom periodu izvršio dvije posete, jednu posetu Baču i Vajskoj gde je bilo oko 8.000 izbeglih iz Borova Sela ...

SUDIJA BONOMI: Odgovorili ste na pitanje. U svetlu vašeg odgovora meni se čini da je ova linija ispitivanja koja se sprovodi u ovom trenutku besmislena.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, vi kažete niste posetili ni jedan od ovih objekata JNA. A da li bi se dalo očekivati da ja kao predsednik Srbije idem pa posećujem objekte JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ni po kom osnovu.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 67 hrvatske optužnice kaže se, govori se o prisilnom premeštanju hrvatskog i drugog nerpskog stanovništva sa ovih područja svih mogućih SAO i Dubrovačke republike. Da li imate saznanja o ovim tvrdnjama, da li su one tačne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mogu pouzdano da tvrdim da je to potpuno netačno.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U načinu, u načinu izvršenja ovih deportacija i prisilnih preseljenja govore paragrafi 68 i 69 hrvatske optužnice.

“Da bi ostvarile ovaj cilj, srpske snage koje su se sastojale od JNA, Teritorijalne odbrane i dobrovoljačkih jedinica među kojima su bili Beli orlovi, šešeljevci, Dušan Silni, Arkanovi ‘Tigrovi’ u saradnji sa policijskim jedinicama uključujući Martićevu policiju SNB”, to ne znam šta je SNB “i MUP Srbije i drugi, pod efektivnom kontrolom Slobodana Miloševića i drugih učesnika opkolili su hrvatske gradove i sela i zatražili od njihovih stanovnika da predaju svoje oružje uključujući lovačke puške koje su zakonito posedovali. Nakon toga su napali te gradove i sela, pa i onda kad su se stanovnici povinivali zahtevima. Namera ovih napada je da se stanovništvo natera u beg. Preuzevši kontrolu nad gradovima i selima srpske snage su ponekad sakupljale preostalo hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo i prisilno ga premeštali na lokacije u Hrvatskoj pod kontrolom hrvatske Vlade ili ga deportovali na lokacije van Hrvatske, naročito u Srbiju i Crnu Goru. U drugim prilikama srpske snage u saradnji sa lokalnim vlastima nametale su nesrpskom stanovništvu restriktivne i diskriminatorne mere i vodile ih na panju terora smišljenog da ih istera sa tog područja. Većinu su nakon toga deportovali i prisilno premestili”. Molim vas ...

SUDIJA ROBINSON: Pre nego što odgovorite. Gospođo Uerc-Reclaf, da li ste vi u dokaznom postupku Tužilaštva izvodili dokaze u kojima se identifikuju ovi gradovi i sela?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, časni Sude, jesmo. Konkretno pukovnik Grujić je izneo sve detalje o tome u kojim selima je iseljeno stanovništvo. Dakle, on je konkretno dao sve brojke o tome koliko je ljudi odvedeno i gde.

SUDIJA ROBINSON: Možete li da nam date imena nekih od tih sela, jer to je ono na šta bi gospodin Milošević trebalo da se koncentriše, a ne na ovakva opšta pitanja na koja on onda dobija veoma uopštene odgovore. On bi, dakle, trebalo svedoka da pita za konkretne gradove i sela koji su spomenuti u dokaznom postupku Tužilaštva.

TUŽILAC UERC-RECLAF: To su ista sela koja su navedena u paragrafu 36(A). Ako pogledate te lokacije, videćete da su to lokacije na kojima su ljudi takođe i proterani.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Uerc-Reclaf. Dakle, meni se čini da biste vi time trebalo da se bavite i o tome da pitate svedoka ukoliko on ima neke dokaze o tim selima. Možda i nema.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, profesore Kostiću, ovde se govori o sledećim mestima: Dalju, Erdutu, Klisi, Lovasu, Vukovaru, Voćinu, Baćinu, Saborskom i okolnim selima, Škabrnji, Nadinu, Bruškoj, Dubrovniku i okolini. Da li ste vi u to znači kritično vreme o kome govori ova optužnica, to je od avgusta 1991. godine do juna 1992. godine imali ikakvo saznanje o tome? Šta znate o ovim nedelima navodno izvršenim od strane JNA i drugih snaga u ovim selima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: O najvećem broju ovih mesta koja su pomenuta nijesam imao nikakvih saznanja, nemam ni danas nikakvih saznanja, toliko godina posle svega o tim nedjelima koja se u optužnici pominju, a sva su mi ta mjesta poznata iz onog perioda iz 1991. godine kao krizna područja na teritoriji Hrvatske. Jedino što bih znao i što bih pouzdano mogao da tvrdim to je za Dubrovnik i za okolinu, jer sam tada u doba te dubrovačke operacije bio u prilici i lično posjetio jedinice Jugoslovenske narodne armije na toj teritoriji. Ono što pouzdano mogu da tvrdim to je da je netačna svaka tvrdnja o namernom i svesnom proganjanju hrvatskih civila i ostalog nesrpskog stanovništva sa tog područja. Dakle, to je jedno, pouzdano mogu da tvrdim da ne samo u to vrijeme i kad sam tu posjetu izvršio nego i mnogo godina kasnije kada je najveći dio pripadnika Jugoslovenske narodne armije bio sa teritorije Crne Gore, nijesam bio u prilici da čujem da je ijedan ratni zločin napravljen na tom području u toku te dubrovačke operacije u smislu da je ubijen neki starac, neka žena, neko dijete. Tamo je u sukobu između paravojnih formacija Hrvatske i jedinica Jugoslovenske narodne armije bilo žrtava i na jednoj i na drugoj strani i bilo je zarobljenih lica, pomenuli ste ovde ovaj, jedan od tih objekata gde su oni bili smešteni negde u Boki Kotorskoj. Nijesam vršio taj obilazak, ali ono što pouzdano znam to je da zaista Jugoslovenska narodna armija u ovom teškom i dramatičnom vremenu se ponašala na strpljivi, na human način kako se ni jedna druga vojska ne bi ponašala.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, rekli ste maločas, poznata su vam imena ovih mesta?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li to mesta gde je u neko vreme bilo ostvareno neko prisustvo JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A to su mjesta, to su mjesta gdje je dolazilo do međunacionalnih sukoba, dakle Erdut, Dalj i tako dalje ovaj, gdje je dolazilo do međunacionalnih sukoba i gdje je armija bila ovaj, angažovana da bi spriječila dalje izbijanje tih sukoba.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste dobili neku informaciju o nekom zločinu koji se dogodio u nekom od tih mesta?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 69, se kaže: "Prema popisu stanovništva iz 1991. godine hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo bilo je u tim područjima zastupljeno kako sledi". Pa onda: "SAO Krajina 28 posto Hrvata, pa SAO Zapadna Slavonija 29 posto Hrvata i SAO Slavonija Baranja i Zapadni Srem 47 posto Hrvata" i onda se kaže da je to celo stanovništvo prisilno uklonjeno osim stanovništva Dubrovačke republike, jer kao tu nije uspeo, nije ostvaren cilj udruženog zločinačkog poduhvata. Da li vi imate saznanja o tim navodima? A koliko sam video vi ste u svojoj knjizi na stranici 376 do 381 o tome nešto pisali. To je tabulator 72 vaše knjige.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam već pomenuo ovaj, ove najvažnije podatke iz 1991. godine i 2001. godine koji pokazuju koliko je značajno povećano učešće Hrvata za tih 10 godina u nacionalnoj strukturi hrvatskog stanovništva i koliko je značajno smanjeno učešće Srba u nacionalnoj strukturi ovaj, hrvatskog stanovništva. Mislim da nije na odmet i da ponovim i da kažem. 1991. godine u Hrvatskoj stanovništvo hrvatske nacionalnosti činilo je 77,9 procenata, a 2001. godine 89,63 procenta. U istom tom periodu u Hrvatskoj srpsko stanovništvo je činilo 1991. godine 12,2 posto, a 2001. godine 4,5 posto. Jedan prethodni dan, mislim da se gospodin Bonomi interesovao kakva je bila nacionalna struktura na ovim kriznim područjima gdje je srpsko stanovništvo bilo većinsko ili gde je ovaj, imalo značajnu manjinu. Ja te podatke pojedinačno nemam, ali ako ove podatke uzmemo koji su u optužnici dati, onda bi se na bazi tih procenata koji su dati, ako ih uzmemo kao tačne, a evo ja lično nemam razloga da te podatke ne uzmem kao validne, onda bi se moglo zaključiti da je na ovim teritorijama koje su u optužnici naznačene otprilike hrvatsko stanovništvo činilo oko 220.000, oko 200.000, 220.000 ovaj, Hrvata na tim područjima i oko 250.000 Srba. Na svim tim područjima, dakle gde je bilo i većinsko

srpsko i, ovaj, gde je ono bilo u značajnoj, velikoj manjini. I sada vidite, za Srbiju recimo, u tom periodu ja imam podatak za 1991. godinu iz koga se vidi da je otprilike jedna trećina stanovništva Srbije u pogledu nacionalne strukture bila nesrpskog sastava, dakle od skoro 10 miliona stanovnika to je od 9.790.000, dakle 9.800.000 stanovnika ovaj, dakle više od tri miliona skoro tri i po miliona je bilo stanovništvo nesrpske nacionalnosti. Nema uporediv podatak zato što nemam podatak za Kosovo za 2001. godinu, ali ono što se pouzdano zna za čitavo ovo vrijeme od ovih 10 godina, na teritoriji Srbije, mislim da je teritorija Srbije kao republike, možda uz Crnu Goru da je to jedina teritorija gde je nacionalna struktura nesrpskog sastava stanovništva ostala na istom nivou ili čak i povećana u ukupnoj strukturi stanovništva.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O čemu to govori, molim vas?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa to najočiglednije govori da je besmislena recimo tvrdnja da je bilo ko ili Jugoslovenska narodna armija ili srpsko rukovodstvo ili Predsjedništvo Jugoslavije organizovalo nekakav plan da bi na teritorijama Hrvatske došlo do etničkog čišćenja, do uklanjanja hrvatskog stanovništva sa tih teritorija koje je inače u ukupnoj broji vrlo simbolično, a na teritoriji Srbije i na teritoriji Crne Gore etnička struktura je išla praktično u korist nesrpskog ili necrnogorskog sastava stanovništva, pored ostalog i zbog velikog broja izbeglica koje su Srbija i Crna Gora primale i iz Hrvatske i iz Bosne i sa Kosova.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro, možete li onda da objasnite smisao prisilnog uklanjanja u svetlu ovih cifara. Dakle, tamo gde ga ima mnogo niko ga ne uklanja, zaštićeno je, a tamo gde ga ima malo, postoji neki plan da se ukloni. Da li vam se to čini logičnim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to je potpuno nelogično i verovatno bi Tužilaštvo moglo dati odgovor na takve zaključke svoje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sad molim vas objasnite mi ono što piše u paragrafu 68. Tu se govori o tome da su JNA i druge formacije koje čine navodne srpske snage opkolile hrvatske gradove i sela dok se u citiranom paragrafu 35 te iste snage uključujući i JNA kaže "napadale i preuzimale vlast u gradovima i selima na gore navedenim područjima". A onda opet, u paragrafu 108 kaže "u Ženevi (Geneva), 23. novembra zaključen je sporazum koji su potpisali Tuđman, Kadijević" i ja sam bio tamo, pod

pokroviteljstvom Sajrusa Vensa. "Sporazumom se tražilo da hrvatske snage deblokiraju kasarne JNA, a da se snage JNA povuku iz Hrvatske". To piše. E sada, mi kažite, molim vas, po vašim saznanjima, da je JNA napadala i opkoljavala hrvatske gradove i sela ili da je JNA sama bila opkoljena, je li to jedno ili drugo? To jest blokirana u kasarnama, a nije čak mogla ni da se povuče sa teritorije Hrvatske dok se ta blokada ne skine?

SUDIJA ROBINSON: Ovo je sugestivno pitanje. Osim toga, takva nam uopštena pitanja i uopšteni odgovori nisu ni od kakve koristi. Ovo se već graniči sa zloupotrebom postupka, gospodine Miloševiću. Morate na to da pazite.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Evo, ja pazim, ja sam citirao zbog toga da ne bi bilo sugestivno pitanje, citirao sam paragraf 108. Kaže sklopili sporazum pod pokroviteljstvom Sajrusa Vensa i traži se da Hrvatske snage deblokiraju kasarne JNA, a da se snage JNA povuku iz Hrvatske. Piše u toj optužnici. A, prethodno piše ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, stanite. Ono što sam ja nazvao sugestivnim pitanjem su vaše reči "da li je bio slučaj da je JNA opkolila hrvatske gradove ili je bio slučaj da je JNA bila pod opsadom u vlastitim kasarnama na teritoriji Hrvatske". Takvo pitanje očigledno poziva da se na njega odgovori da je ono drugo bio slučaj i to je sugestivno pitanje. Ali u svakom slučaju ni od kakve koristi nam nisu ta uopštena pitanja i uopšteni odgovori. Sada je 13.30, morate da privedete kraju vaše glavno ispitivanje. Prestaćemo sa radom u 13.40. Očekujem da ćete do tada završiti svoje ispitivanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Na žalost, ja ne mogu da završim glavno ispitivanje danas, gospodine Robinson. Ja imam još dosta pitanja za gospodina Kostića.

SUDIJA ROBINSON: Moraću da se konsultujem sa Pretresnim većem da li ćemo da vam dozvolite da nastavite, jer sada već ima četiri dana kako ispitujete ovog svedoka. Izvolite, nastavite.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ako Pretresno veće odluči da dozvoli da se sutra nastavi glavno ispitivanje, imam tri minuta koji su mi potrebni za administrativna pitanja, pa bismo mogli time sutra da počnemo.

SUDIJA ROBINSON: Zato sam rekao da ćemo prestati sa radom u 13.40. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, pitam vas u vezi sa tačkom 108 gde se kaže da hrvatske snage deblokiraju kasarne, to su oni napisali, jer je bio sporazum u Ženevi, a da se snage JNA povuku. E sad vas pitam, da li je moguće da su učesnici sporazuma uključujući i Tuđmana bili toliko neobavešteni ili nerazumni da predviđaju da se iz okruženja puste formacije JNA, a da, u stvari, te formacije, kao što piše u ranijim paragrafima, druge drže u okruženju. Ili je moguće da je JNA istovremeno bila opkoljena u kasarnama i tako opkoljena držala u okruženju ...

SUDIJA ROBINSON: To nije primereno pitanje, gospodine Miloševiću. Ponovo radite isto, postavljate sugestivno pitanje kada kažete da li je JNA bila opkoljena u kasarnama, a ja sam vam već rekao da postavite pitanje svedoku, alternativna pitanja, da ne postavljate sugestivna pitanja.

SUDIJA BONOMI: To se već nekoliko puta desilo tokom iskaza ovog svedoka i ovo je ponavljanje.

SUDIJA ROBINSON: Morate da završite do 13.40.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, da li je JNA bila opkoljena u Hrvatskoj u gradovima u kojima su bile te kasarne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jugoslovenska narodna armija je bila opkoljena u svim kasarnama na teritoriji Hrvatske koje su u mirnodopskim uslovima tamo postojale dugo godina, ovaj i nama je jedna od najkрупnijih briga kao Predsedništvu SFRJ i kao civilnoj Vrhovnoj komandi bila naša briga za položaj tih blokiranih ...

SUDIJA ROBINSON: Odgovorili ste na pitanje. Dajte da pređemo na sledeće pitanje. Pređite na sledeće pitanje, molim.

SVEDOK KOSTIĆ: Ja sam htio samo da podsjetim, gospodine Robinson, mislim da je to mnogo važno ...

SUDIJA ROBINSON: Ne.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočiću ovo šta vi smatrate suviše opštim. Profesore Kostiću, u paragrafu 103 takozvane hrvatske optužnice stoji "pozivi Slobodana Miloševića na ujedinjenje svih Srba", čitam kako piše "u jednoj državi", trebalo bi da kaže "u jednu državu, poklopili su se pozivima za stvaranje Velike Srbije". Neću dalje da citiram. Dakle, da li sam ja negde pozivao na stvaranje Velike Srbije ili na ujedinjenje svih Srba u jednu državu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nikada od vas nijesam čuo takav poziv, čuo sam samo vaše zalaganje za očuvanje Jugoslavije kao zajedničke države u kojoj bi ne samo Srbi, nego i Muslimani i Hrvati i svi drugi živeli zajedno.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, pogledajte tabulator 51 u kojoj je ono što smo već u jednom delu citirali, a u drugom delu ovde spada da se citira, moja izjava od 16. marta u "Politici" od 17. marta 1991. godine gde se između govori o životu u jednoj državi.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Našao sam.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pogledajte ovde, u sredini ovog drugog pasusa posle prvog podnaslova, šta ja kažem. Evo, ja ću da čitam, vi možete da pratite i može da se stavi na grafoskop. "Umesto demokratske federacije koja srpskom narodu zajedno sa drugim narodima treba da omogući miran i ravnopravan život u jednoj državi, snage antisrpske koalicije, planirale su i sada nastoje da ostvare raspad Jugoslavije." Dakle koja je to država u kojoj, koja se kaže, život u jednoj državi žive Srbi sa drugim narodima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je SFRJ.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li moje zalaganje da opstane SFRJ u kojoj, kao što ovde kažem, koja treba da omogući miran i ravnopravan život u jednoj državi srpskom narodu zajedno sa drugim narodima treba da omogući miran i ravnopravan život u jednoj državi. Da li to zalaganje ima veze sa zalaganjem za Veliku Srbiju i predstavlja poziv da Srbi žive u jednoj državi?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nema nikakve veze.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je već postojala država u kojoj su svi oni živeli zajedno i svi Muslimani živeli zajedno i svi Hrvati živeli zajedno ...

SUDIJA ROBINSON: To pitanje ste postavili već nekoliko puta, gospodine Miloševiću i dobili ste odgovor koji ste želeli.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je zalaganje za očuvanje Jugoslavije moglo da predstavlja deo zločinačkog plana odnosno neku konspiraciju?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA ROBINSON: Nemojte da odgovarate na to. Gospodine Miloševiću, vi zlopotrebljavate ovaj postupak i Pretresno veće će preduzeti izuzetan korak da okonča glavno ispitivanje. Da čujemo gospodina Najsa, ali pre toga samo da pitam. Gospodine Miloševiću, bilo je nekoliko tabulatora. Da li želite da se uvedu u spis sledeći tabulatori? Tabulator 77, 64, 71, i 50 i stranice 376 do 81 tabulatora 72. Da li želite da se to uvede u spis?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja moram da vam skrenem pažnju da ja svedoku uopšte nisam postavio pitanja koje se tiču Bosne i Hercegovine, a on je bio na dužnosti potpredsednika Predsedništva do juna 1992. godine. Znači nekoliko meseci pošto je rat u Bosni i Hercegovini počeo. Drugo, svedok je u funkciji potpredsednika Predsedništva bio zajedno, bio na sastanku sa Alijom Izetbegovićem u Skoplju gde su raspravljali pitanja koja se tiču položaja Jugoslovenske narodne armije u Bosni i Hercegovini što je takođe izuzetno važno, jer je bio na najvišoj državnoj funkciji u Jugoslaviji u to vreme koje je bilo u najvećoj krizi. Prema tome, postoji ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja sam preduzeo jedan izuzetan korak okončavanja vašeg glavnog ispitivanja, jer sam imao utisak da namerno zloupotrebljavate ovaj postupak.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Nije namerno, gospodine Robinson i na kraju krajeva, ako mi okončate glavno ispitivanje koje se tiče dela za Hrvatsku neće nastupiti velika šteta, ali mislim da za Bosnu i Hercegovinu nešto moram da pitam.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, gospodine Miloševiću, slušajte me. Koliko dugo vam treba za pitanja u vezi sa Bosnom? Ta koja još niste dodirnuli? A niste ih dodirnuli zbog toga što ste vi loše organizovali glavno ispitivanje.

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pre nego što vam odgovorim na to pitanje, vi ste dobili ovaj raspored svedoka, evo imam predamnom na engleskom *viva voce*, Branko Kostić, piše 16 sati, predviđeno vreme. A mi smo do sad upotrebili 12 sati. Po evidenciji koju sam sad dobio.

SUDIJA ROBINSON: Ali niste ih primereno upotrebili, niste vreme primereno upotrebili. Koliko vam još vremena treba za Bosnu?

OPTUŽNI MILOŠEVIĆ: Mislim da mogu da završim za dve sednice.

SUDIJA ROBINSON: Pokušajte da završite u jednoj. Gospodine Najs, da čujemo vas.

TUŽILAC NAJS: Jedino pitanje koje sam ja želeo da pokrenem ne odnosi se na ovog svedoka, trebalo bi da bude na privatnoj sednici, svedok može da se povuče, a meni treba samo par minuta.

SUDIJA ROBINSON: Profesore, možete da se povučete iz sudnice.

TUŽILAC NAJS: Dok se on povlači i dok smo još na javnoj sednici, želim da kažem da mi je žao što neću sutra biti tu i zbog toga će moje uvažene kolege početi sa unakrsnim ispitivanjem, a ja bih želeo naravno da budem tu i da to čujem. Pošto je došlo do naglog zaključivanja vremena koje je na raspolaganju optuženom, želim samo da upozorim Pretresno veće na raspored koji se tiče Karla Bilta (Carl Bildt). I dalje je ostalo otvoreno pitanje imena žrtava iz Račka (Recak), time se još nismo bavili, a time se moramo baviti, imamo nameru da se time bavimo opširno sa stanovišta vremena i to su dakle par pitanja kojima sam mogao da se bavim na javnoj sednici, a sada bi trebalo da pređemo na privatnu sednicu.

SUDIJA ROBINSON: Privatna sednica.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Tabulatori koji su spomenuti biće uvršteni u spis. Sada završavamo sa radom i nastavljamo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo